

synovate
Research reinvented

Norsklærerers holdning til eget fag

Utført for: Språkrådet
Av: Kristin Rogge Pran
og Åsmund Ukkelberg
Dato: 16. mai 2011

Språkrådet

Copyright:

© 2009. Synovate Ltd. All rights reserved.
The concepts and ideas submitted to you herein are the intellectual property of Synovate Ltd. They are strictly of confidential nature and are submitted to you under the understanding that they are to be considered by you in the strictest confidence and that no use shall be made of the said concepts and ideas, including communication to any third party without Synovate Ltd's express prior consent.

Innhold

1. BAKGRUNN OG GJENNOMFØRING	2
2. HOVEDFUNN	5
3. TRIVSEL OG MOTIVASJON	6
4. INNHOLD I NORSKFAGET	12
5. SIDEMÅL OG NABOSPRÅK.....	22
6. ARBEIDSMENGDEN OG ARBEIDSMETODE	32
7. KOMPETANSE, ERFARING OG FAGMILJØ	41
8. SÆRPREG VED UTVALGTE MÅLGRUPPER.....	49

1. Bakgrunn og gjennomføring

På oppdrag fra Språkrådet har Synovate gjennomført en undersøkelse blant norsklærere om deres holdninger til eget fag. Målgruppen er lærere som underviser i norsk i ungdomsskolen og videregående skole. Formålet med undersøkelsen er å belyse både hvordan lærere vurderer de ulike emnene i faget, og hvordan de vurderer det å undervise i faget.

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk i perioden september–oktober (uke 37–40) 2010. I forkant av gjennomføringen sendte Språkrådet ut et informasjonsbrev til rektorer ved samtlige ungdomsskoler og videregående skoler i landet. Undersøkelsen ble gjennomført ved at Synovate sendte ut e-poster til rektorene med lenke til webundersøkelsen, samt instruksjer om å videresende e-posten til alle norsklærerne ved skolen. I løpet av innsamlingsperioden ble det også sendt ut påminnelse om undersøkelsen til samtlige rektorer. Utvalglistene ble hentet fra Pedlex (Norsk Skoleinformasjon) og bestod av 1210 ungdomsskoler og 435 videregående skoler. Det ble registrert svar fra 280 av de 435 videregående skolene, noe som utgjør en svarprosent på 64. Av de 1210 ungdomsskolene ble det registrert svar fra 245, noe som utgjør en svarprosent på ca. 20. Til sammen besvarte 1594 norsklærere undersøkelsen (1131 lærere i videregående skole og 463 i ungdomsskolen). Forskjellen i svarprosenten mellom skolenivåene kan tyde på at undersøkelsen skapte større engasjement blant lærere i videregående skole enn blant lærere i ungdomsskolen.

Tabellgrunnlaget er vektet slik at det skal være mest mulig representativt for lærere som underviser i norsk på henholdsvis ungdomsskolenivå og videregående nivå. I nettutvalget er lærere fra videregående skoler og skoler med mange elever overrepresentert. Resultatene er derfor vektet for skoleslag (ungdomsskole og videregående skole) og skolestørrelse (antall elever). Fordelingen i utvalget gjenspeiler dermed fordelingen av norsklærere som jobber i henholdsvis ungdomsskole og videregående skole på landsbasis, samt fordelingen mellom små, middels og store skoler.

Kontaktperson i Språkrådet har gjennom planleggingen og gjennomføringen av dette prosjektet vært Torbjørg Breivik. Ansvarlig for planlegging, analyse og rapportering i Synovate har vært Kristin Rogge Pran.

De 1594 gjennomførte intervjuene med lærere fordeler seg som følger:

Variabel	Kategori	Antall intervju	Andel
Antall år som norsklærer	0–13 år	825	52 %
	14–21 år	300	19 %
	22–35 år	411	26 %
	36–50 år	58	4 %
Utdanningsnivå	Lærerhøyskole	271	17 %
	Annen høyskoleutdanning	57	5 %
	Universitet lav	573	35 %
	Universitet høy	686	43 %
Norskutdanning	Inntil 1 år	395	25 %
	Men enn 1 år	734	46 %
	Master/hovedfag	430	27 %
	Ingen utdanning	35	2 %
Målform	Bokmål	1310	82 %
	Nynorsk	284	18 %
Alder	20–34 år	287	18 %
	35–44 år	500	31 %
	45–54 år	332	21 %
	55–70 år	475	30 %
Kjønn	Mann	475	30 %
	Kvinne	1119	70 %
Landsdel	Oslo	117	7 %
	Østlandet utenom Oslo	589	37 %
	Vestlandet	426	27 %
	Midt-Norge	288	18 %
	Nord-Norge	174	11 %
Antall år som lærer ved skolen	0–9 år	549	34 %
	10–19 år	451	28 %
	20–29 år	312	20 %
	30 år +	282	18 %
Type skole (flere svaralternativ)	Ungdomsskole	463	29 %
	Videregående studieforberedende	963	60 %
	Videregående yrkesfag	563	35 %
Ansettelsesform	Fast ansatt på heltid	1300	82 %
	Fast ansatt på deltid	177	10 %
	Vikar på heltid	70	6 %
	Vikar på deltid	38	2 %
	Annet	9	< 1 %

Andel minoritets- språklige elever ved skolen	Ingen	81	5 %
	1–20 %	1228	78 %
	21–40 %	124	8 %
	41–60 %	17	1 %
	61–80 %	11	< 1 %
	81–100 %	9	< 1 %
	Vet ikke / umulig å svare	115	7 %
Type undervisning (flere svaralternativ)	Undervisning etter læreplanen for norsk	1585	> 99 %
	Undervisning etter læreplanen for grunnleggende norsk for språklige minoriteter	140	9 %
	Norsk som fremmedspråk	81	5 %
	Ingen av disse	5	< 1 %

2. Hovedfunn

I rapporten presenteres resultatene fra undersøkelsen tematisk. Først ser vi på lærernes trivsel og elevenes motivasjon for norskfaget. Resultatene viser at lærerne jevnt over trives meget godt i rollen som norsklærer og sammen med elevene sine. Det er enda høyere trivsel blant lærere i ungdomsskolen enn blant lærere i videregående skole.

I neste del ser vi på norsklærernes holdninger til innholdet i norskfaget og nye læreplaner. I undersøkelsen ble lærerne bedt om å vurdere hvor viktige en rekke områder innen norskfaget er. Resultatene viser blant annet at det er en generell tendens til at lærere med lang erfaring vurderer alle områdene som viktigere enn det lærere med kortere erfaring gjør. Når det gjelder holdninger til læreplanene, bidrar både erfaring, utdanningsnivå, skoletype og kjønn til å forklare forskjellene.

Resultatene i del 5 viser at det er lærernes egen målform, utdanning og erfaring som i størst grad forklarer hvilke holdninger de har til det omfanget sidemål og nabospråk bør ha i norskfaget.

I del 6 ser vi på hvordan norsklærerne opplever egen arbeidssituasjon med tanke på omfanget av undervisningstimer og vurderingsarbeid. Lærere i videregående skole opplever et generelt høyere arbeidspress enn lærere i ungdomsskolen, noe som kan bidra til å forklare hvorfor trivselen i denne gruppen også er noe lavere.

I del 7 ser vi på norsklærernes utdanning og erfaring. Norsklærere på de ulike nivåene har oppgitt både hvor lang utdanning de har totalt, og hvor stor andel av utdanningen norskfaget utgjør. De har også oppgitt hvor mange norsklærere som arbeider ved skolen, og hvordan de vurderer fagmiljøet ved skolen. Her er det størst variasjon mellom skoletype og utdanning.

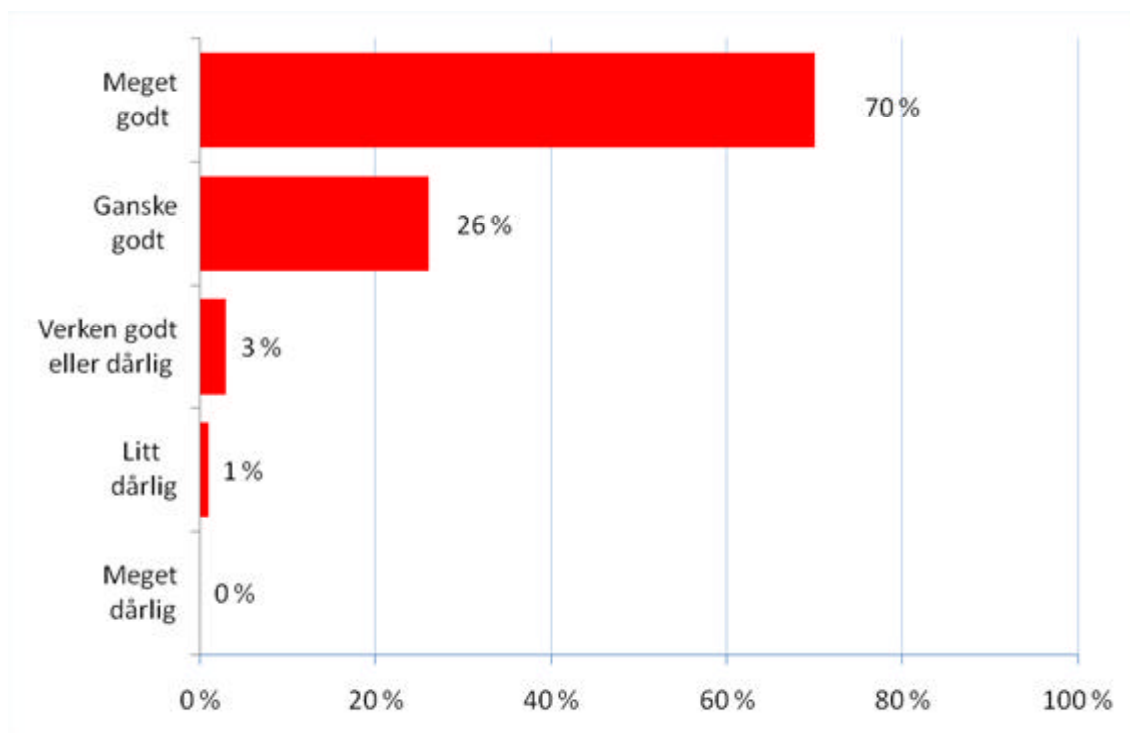
Del 8 viser hvilke særpreg som beskriver en rekke utvalgte målgrupper definert ut fra eget hovedmål, erfaring, kompetanse, skoletype og landsdel.

3. Trivsel og motivasjon

I denne delen ser vi på hvordan lærerne trives med å undervise i norsk, hvor godt de trives sammen med elevene sine, og hvordan de vurderer elevenes motivasjon og arbeidsinnsats. Jevnt over trives lærerne meget godt både med undervisningen og sammen med elevene. Trivselen er noe høyere i ungdomsskolen enn i videregående skole. Dette gjelder også lærernes vurderinger av elevenes interesse for faget og arbeidsinnsats.

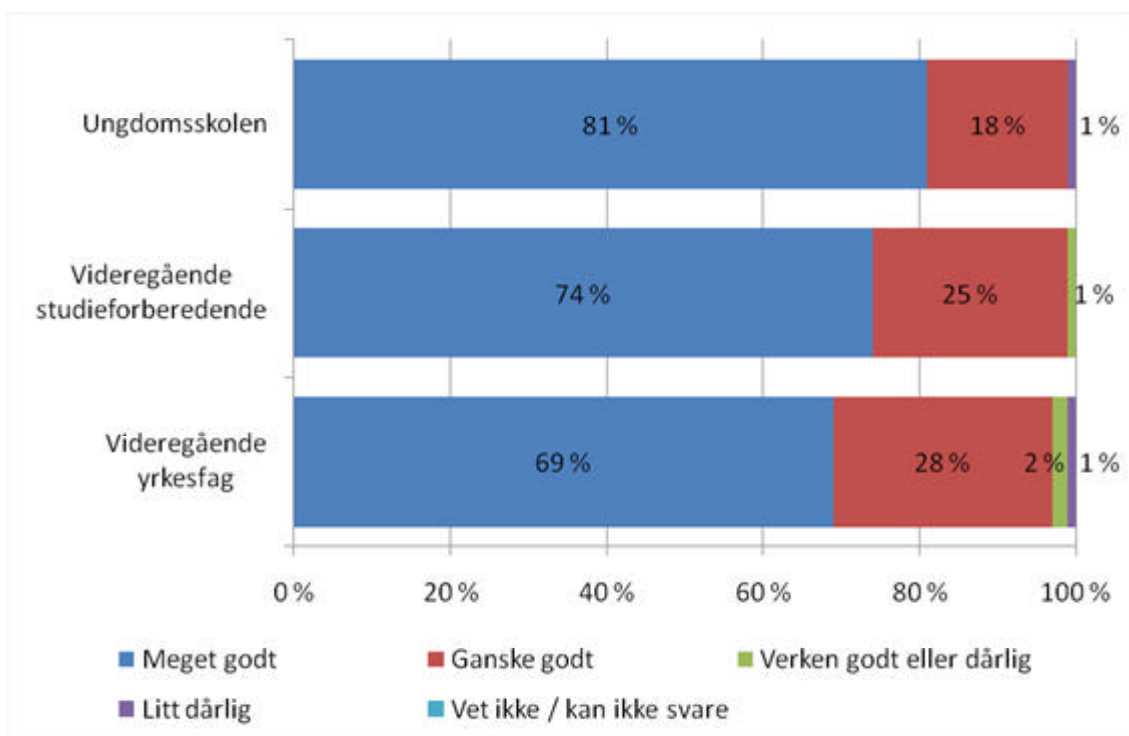
Figur 3.1 viser at de fleste trives meget godt i rollen som norsklærer. 96 % svarer at de liker meget eller ganske godt å undervise i norsk. Kun 1 % svarer litt dårlig, mens ingen svarer meget dårlig.

Figur 3.1 Hvor godt liker du å undervise i norsk?

Når vi ser på resultatene fordelt på skolenivå (figur 3.2), finner vi relativt små forskjeller, men flere lærere i ungdomsskolen (75 %) enn i videregående skole (64 %) svarer at de liker meget godt å undervise i norsk. Det er nesten ingen forskjell mellom studieforberedende og yrkesfaglig retning på videregående nivå.

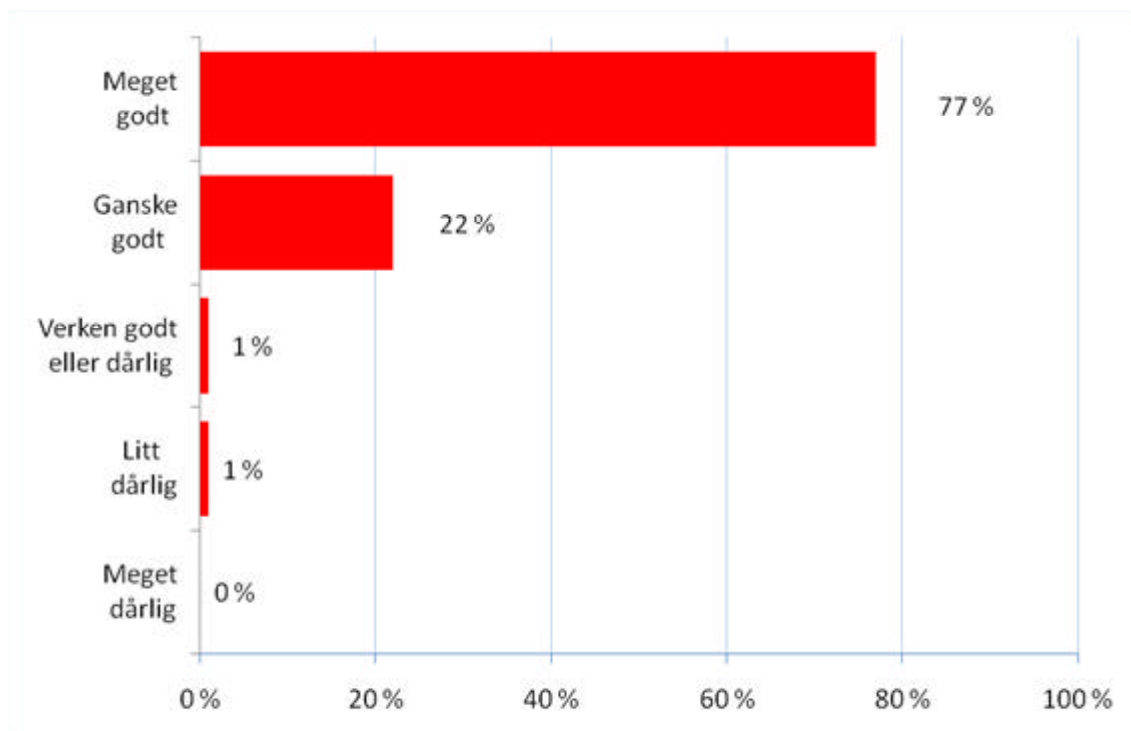
Figur 3.2 Hvor godt liker du å undervise i norsk? Fordeling på skolenivå

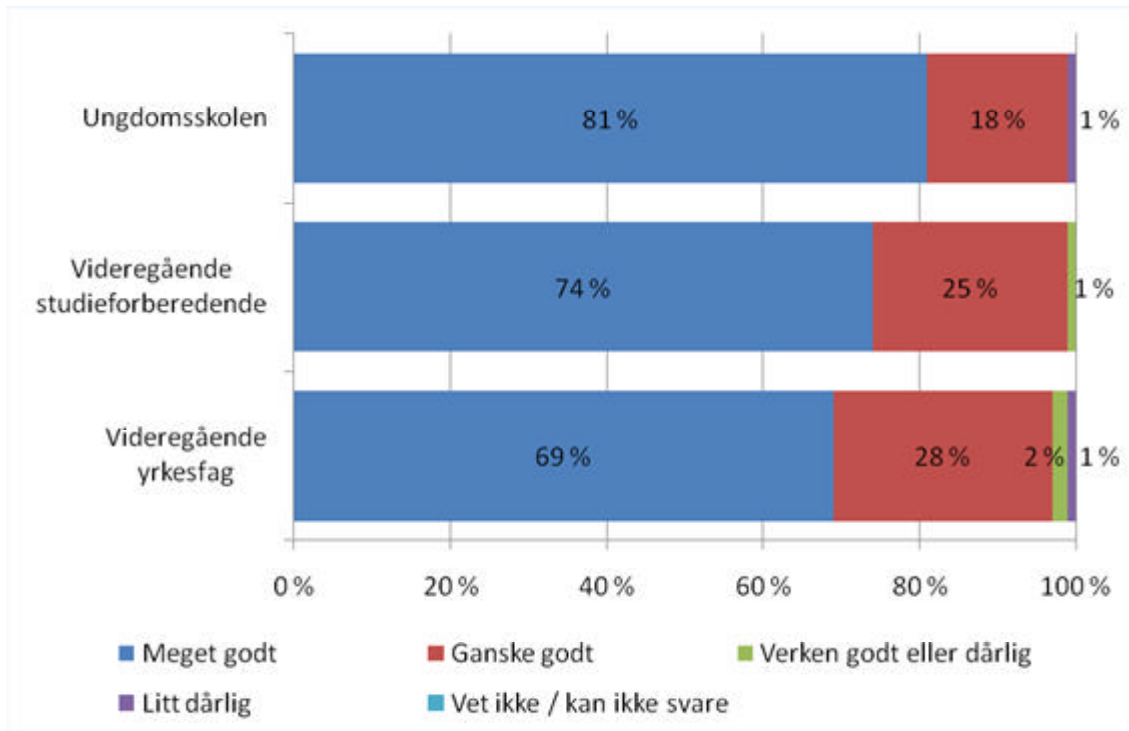
En annen trivselsfaktor vi har undersøkt, er hvor godt norsklærerne trives sammen med elevene sine (figur 3.3). Nær 8 av 10 oppgir at de trives meget godt, og slår man sammen meget og ganske godt, ser man at nær alle norsklærere svarer at de trives godt sammen med elevene. Figur 3.4 viser at det er noen flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn på videregående nivå som oppgir at de trives meget godt med elevene de har i norsk. Mens omtrent 80 % av norsklærere i ungdomsskolen svarer at de trives meget godt sammen med elevene sine, oppgir henholdsvis 74 % og 69 % på videregående nivå det samme. Heller ikke her er det noen forskjell mellom studieforberedende og yrkesfaglig retning.

Figur 3.3 Hvor godt trives du sammen med elevene du har i norsk?

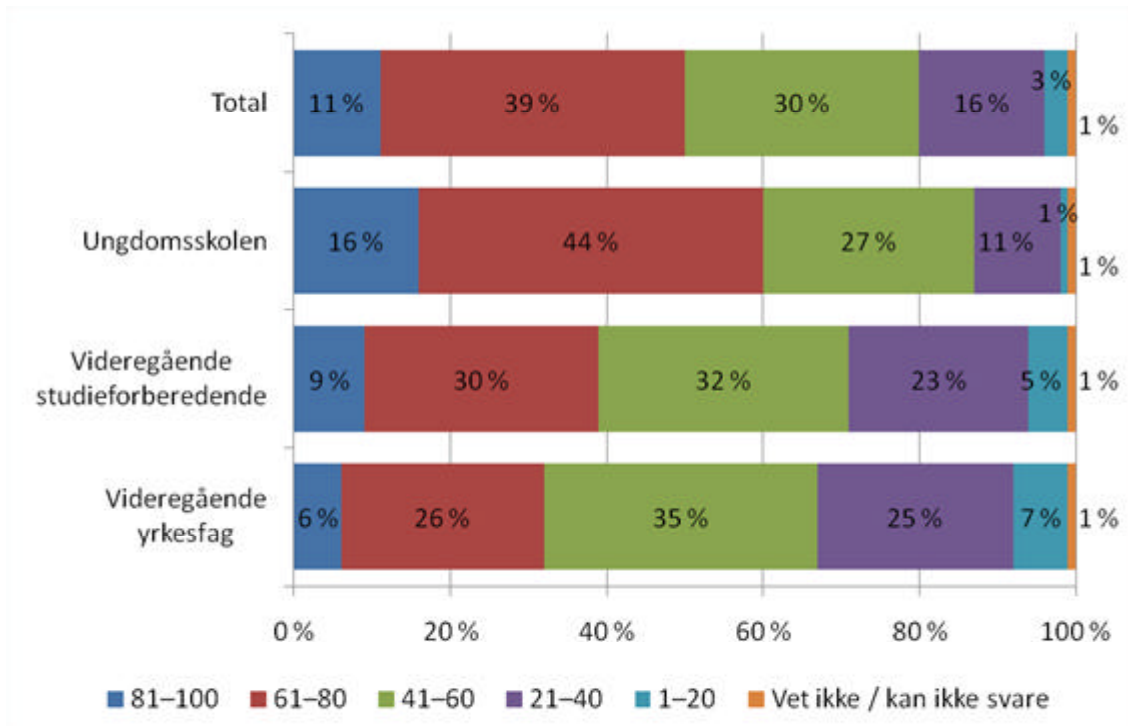
Figur 3.4 Hvor godt trives du sammen med elevene du har i norsk?

Fordeling på skolenivå

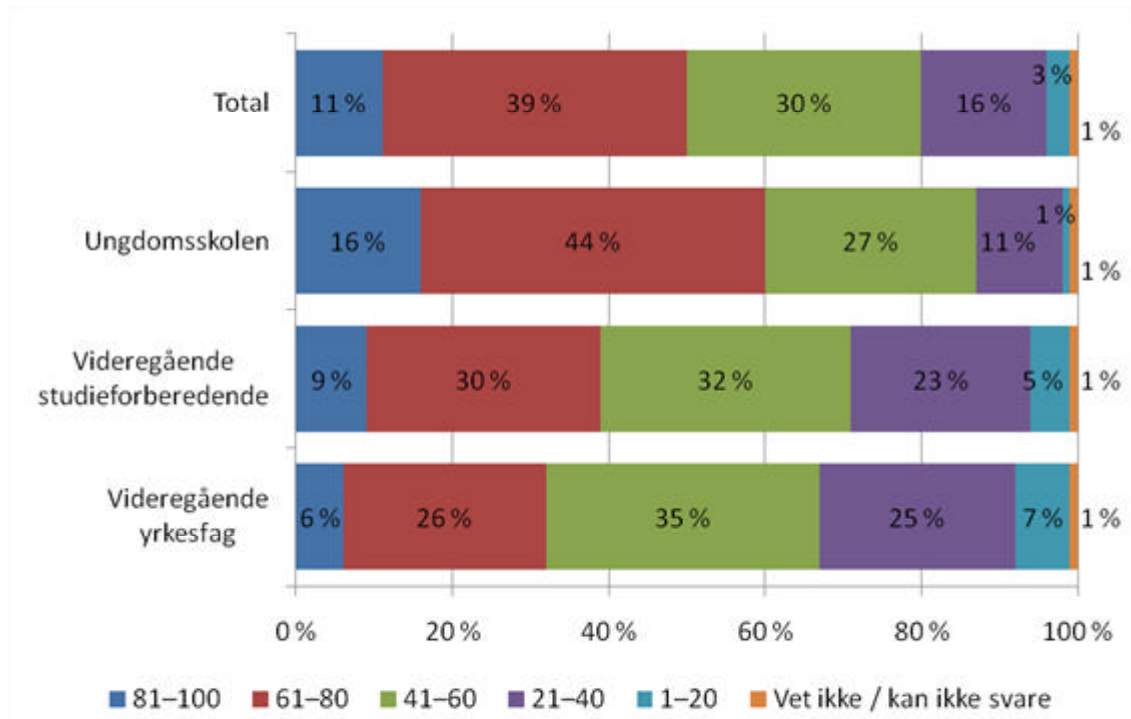
Vi har også spurt norsklærerne om hvor stor andel av elevene deres som er interessert i norskfaget (figur 3.5). Totalt sett svarer 32 % av norsklærerne at over 60 % av elevene er interessert i faget. Når vi ser på de ulike skolenivåene, finner vi relativt store forskjeller mellom dem. 38 % av norsklærerne i ungdomsskolen mener at over 60 % av elevene er interessert i faget, mens bare 18 % i videregående yrkesfag og 24 % i videregående studieforberevende svarer det samme. Mens 11 % av lærerne i videregående yrkesfag oppgir at det er 20 % eller mindre som viser interesse, svarer kun 4 % av norsklærerne i ungdomsskolen det samme.

Figur 3.5 Omtrent hvor stor andel av elevene dine er interessert i norskfaget?

Når lærerne blir spurt om hvor stor andel av elevene som viser god arbeidsinnsats i norskfaget (figur 3.6), oppgir de større andeler av elevene enn da de vurderte elevenes interesse for faget. Også når det gjelder elevenes arbeidsinnsats, er det forskjeller mellom de ulike skolenivåene. Totalt oppgir omtrent halvparten av lærerne at mer enn 60 % av elevene viser god arbeidsinnsats i norskfaget. 60 % av norsklærere i ungdomsskolen svarer at over 60 % av elevene viser god arbeidsinnsats i norskfaget. For norsklærere i videregående studieforbereidende og videregående yrkesfag svarer henholdsvis 39 % og 32 % det samme.

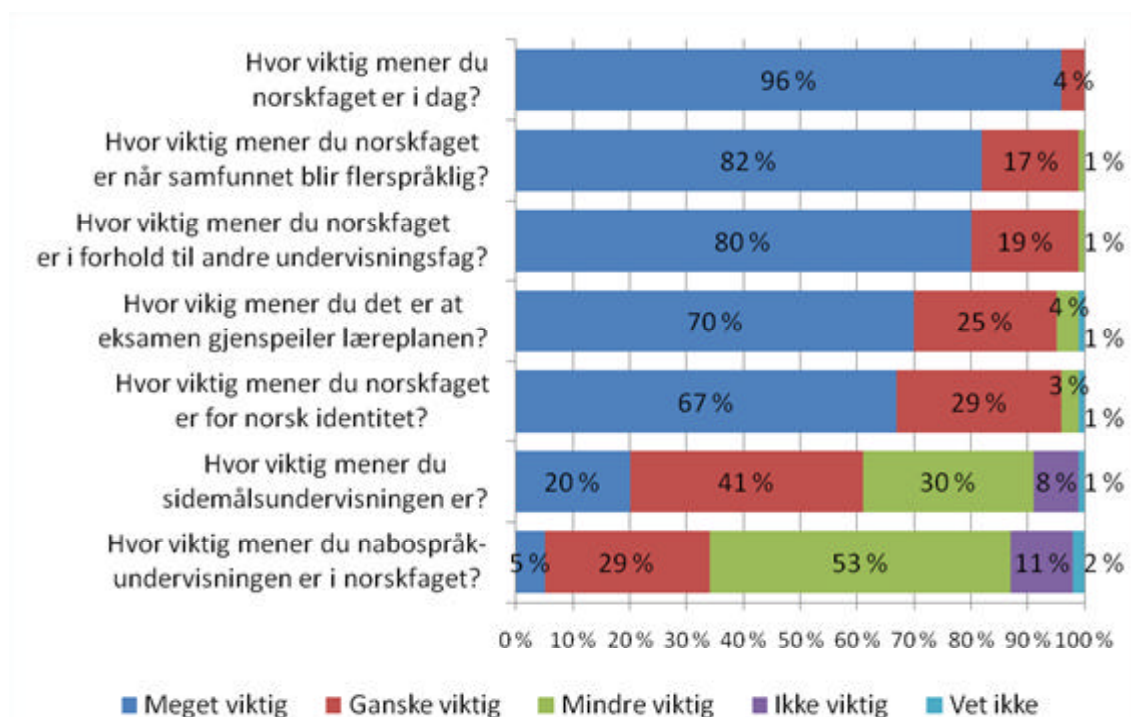
Figur 3.6 Omtrent hvor stor andel av elevene dine viser god arbeidsinnsats i norskfaget? Fordeling på skolenivå

4. Innhold i norskfaget

I undersøkelsen ble lærerne bedt om å vurdere hvor viktig en rekke områder innen norskfaget er. Resultatene viser at det er en generell tendens til at lærere med lang erfaring vurderer alle områdene som viktigere enn det lærere med kortere erfaring gjør. De aller fleste norsklærerne svarer at norskfaget er meget viktig, både generelt, når samfunnet blir flerspråklig, i forhold til andre undervisningsfag og for norsk identitet (figur 4.1). Bare 2 av 10 oppgir at de anser sidemålsundervisningen som meget viktig. Når det gjelder undervisning i nabospråk, er tilsvarende andel bare 5 %.

Figur 4.1 Spørsmål om viktigheten av norskfaget

Resultatene viser også at norsklærernes egen målform har stor betydning for deres holdninger til sidemålsundervisningen. Mens 86 % av lærere med nynorsk som hovedmål oppgir at sidemålsundervisningen er enten meget eller ganske viktig, svarer 56 % av norsklærere med bokmål som hovedmål det samme. Resultatene viser også

at jo eldre og mer erfarne lærerne er, jo større er sannsynligheten for at de mener at sidemålsundervisningen er enten meget eller ganske viktig.

64 % av norsklærerne oppgir at de vurderer nabospråkundervisningen som mindre viktig eller ikke viktig. Blant undergrupper er den største forskjellen på dette spørsmålet mellom norsklærere i videregående studieforbereidende og norsklærere i ungdomsskolen. Mens 41 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende oppgir at de vurderer nabospråkundervisningen som enten meget eller ganske viktig, svarer 31 % av norsklærerne i ungdomsskolen det samme.

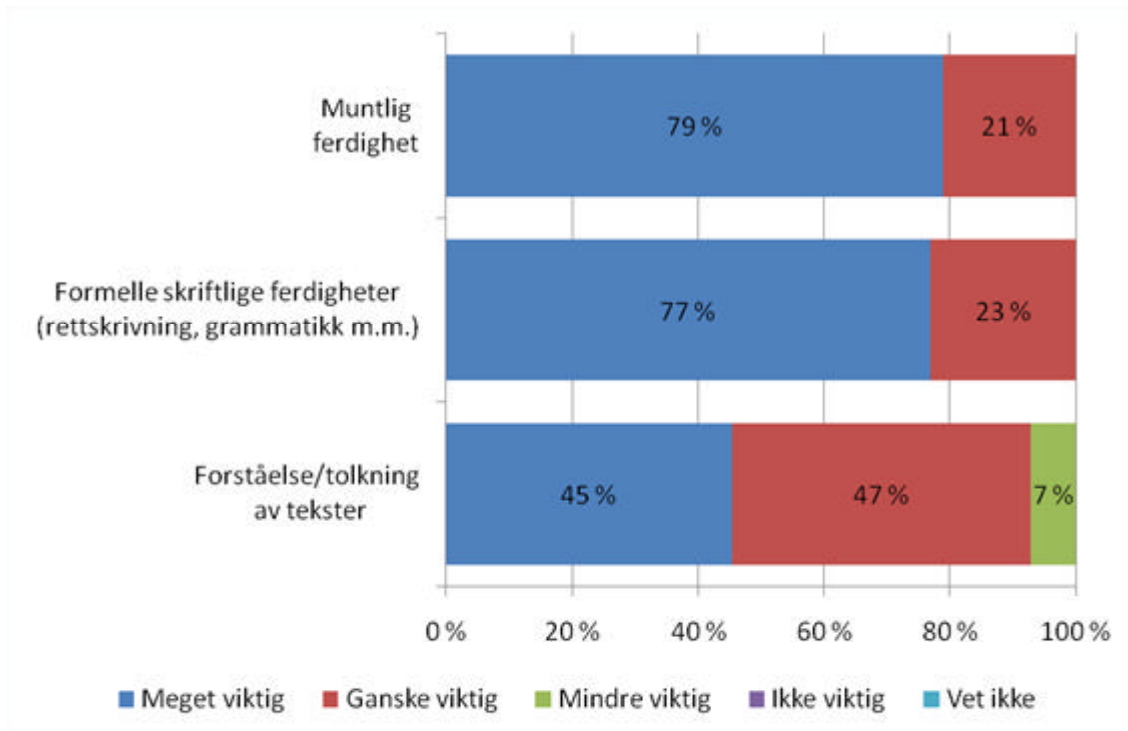
7 av 10 oppgir at det er meget viktig at eksamen gjenspeiler læreplanen. Blant undergrupper er den største forskjellen på dette spørsmålet mellom kjønnene. Mens 75 av de kvinnelige norsklærerne oppgir at det er meget viktig at eksamen gjenspeiler læreplanen, svarer 55 % av de mannlige norsklærerne det samme.

Lærerne ble videre bedt om å vurdere viktigheten av de ulike emnene innen norskfaget: muntlige og skriftlige ferdigheter, forståelse/tolkning av tekster, kunnskap om sammensatte tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie (figur 4.2a og b).

Nær 8 av 10 norsklærere oppgir at de vurderer både muntlige ferdigheter og formelle skriftlige ferdigheter som meget viktige, og resten vurderer dem som ganske viktige. Blant undergrupper er det forskjell når det gjelder vurderingen av muntlige ferdigheter mellom norsklærere på ungdomsskolenivå og videregående nivå. Mens 84 % av norsklærerne på ungdomsskolenivå vurderer muntlige ferdigheter som meget viktige, svarer omtrent 7 av 10 norsklærere på videregående nivå det samme. For formelle skriftlige ferdigheter er svarmønstrene mellom undergrupper ganske like.

Omtrent 9 av 10 norsklærere svarer at de vurderer forståelse / tolkning av tekster som meget eller ganske viktig, mens 7 % svarer at de anser dette som mindre viktig. Forståelse / tolkning av tekster blir vurdert som viktigst av lærere i videregående studieforbereidende og som minst viktig av lærere i ungdomsskolen. 59 % av norsklærere i videregående studieforbereidende svarer at de anser forståelse/tolkning av tekster som meget viktig, mot 39 % på ungdomsskolenivå.

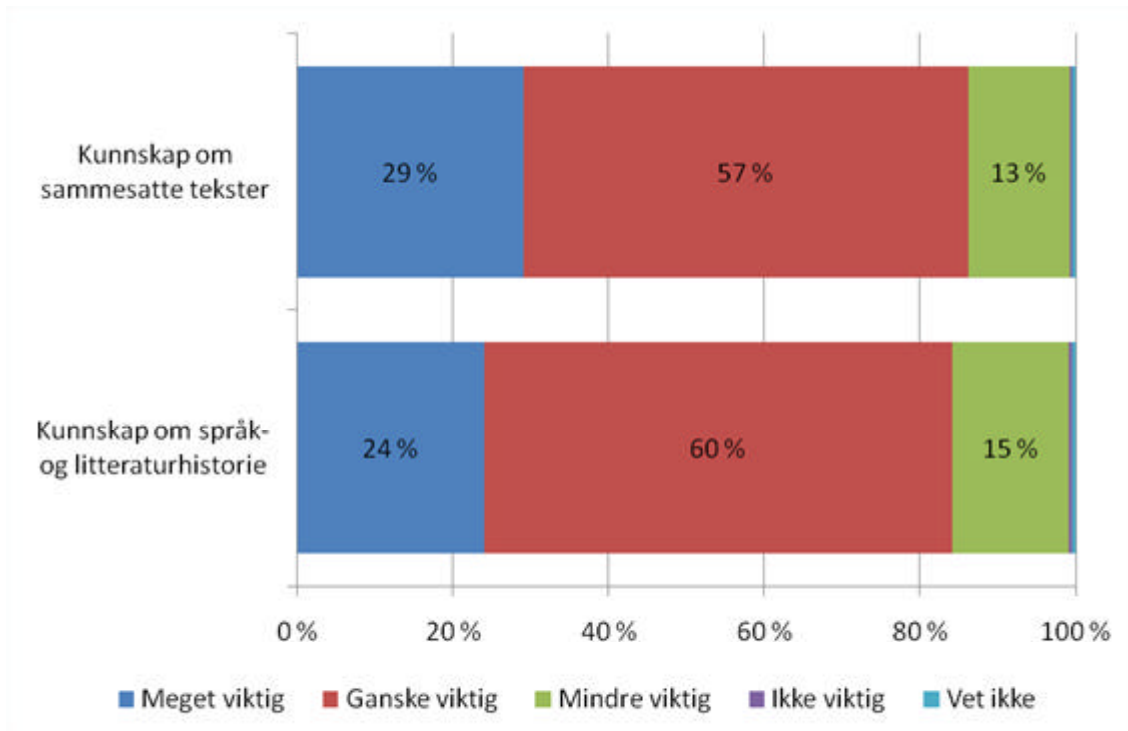
Figur 4.2a Hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende emner i norskfaget?

Kunnskap om sammensatte tekster og om språk- og litteraturhistorie er de emnene som færrest norsklærere anser som meget viktige. For begge disse emnene svarer omtrent 60 % at de vurderer dem som ganske viktige.

Blant undergrupper svarer 32 % av kvinnelige norsklærere at de anser kunnskap om sammensatte tekster som meget viktig, mens 22 % av de mannlige norsklærerne svarer det samme. Når det gjelder skolenivå, er det særlig kunnskap om språk- og litteraturhistorie som blir vurdert som viktigere på videregående studieforbereende nivå enn på ungdomsskolenivå og videregående yrkesfag. 37 % av norsklærerne i videregående studieforbereende svarer at de vurderer kunnskap om språk- og litteraturhistorie som meget viktig, mens 17 % av norsklærerne på ungdomsskolenivå svarer det samme.

Figur 4.2b Hvordan vil du vurdere viktigheten av følgende emner i norskfaget?

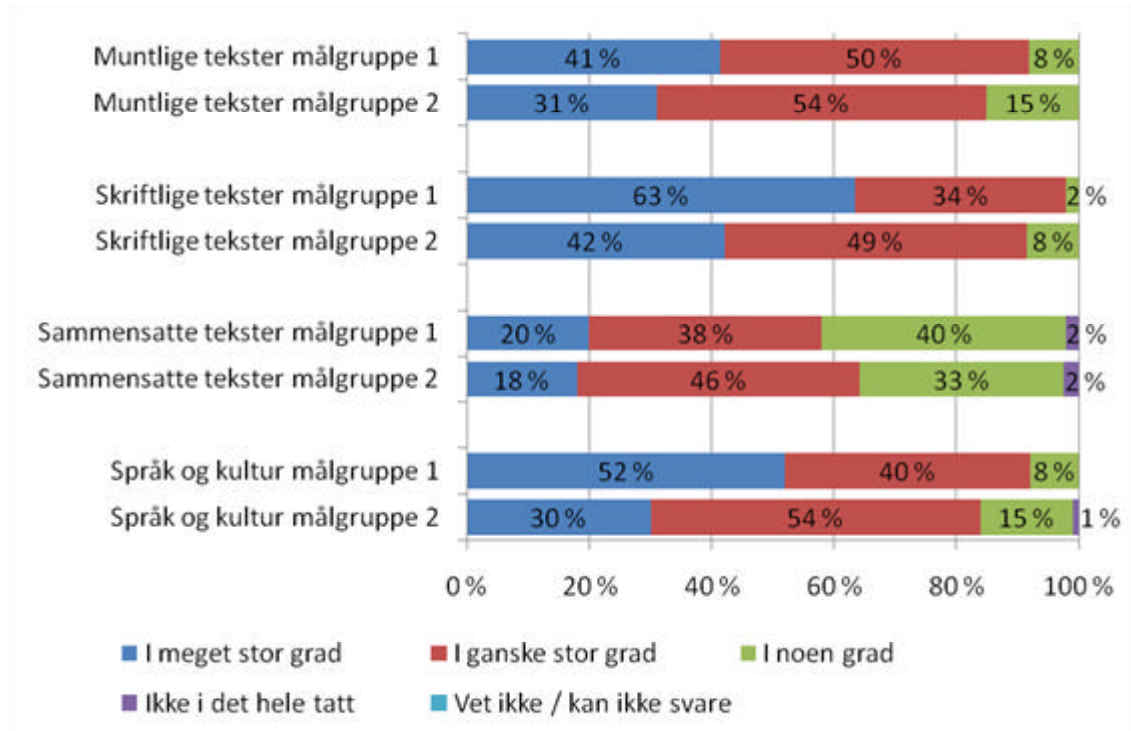
6 av 10 lærere opplever i enten meget eller ganske stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse innen alle de fire hovedområdene i norskfaget (figur 4.3). Blant undergrupper er det norsklærere med kort erfaring som i minst grad opplever å ha tilstrekkelig kompetanse innen muntlige tekster, skriftlige tekster og språk og kultur. Denne forskjellen finner vi ikke for sammensatte tekster.

Figur 4.3 I hvor stor grad opplever du at du har tilstrekkelig kompetanse i de fire hovedområdene i norskfaget?

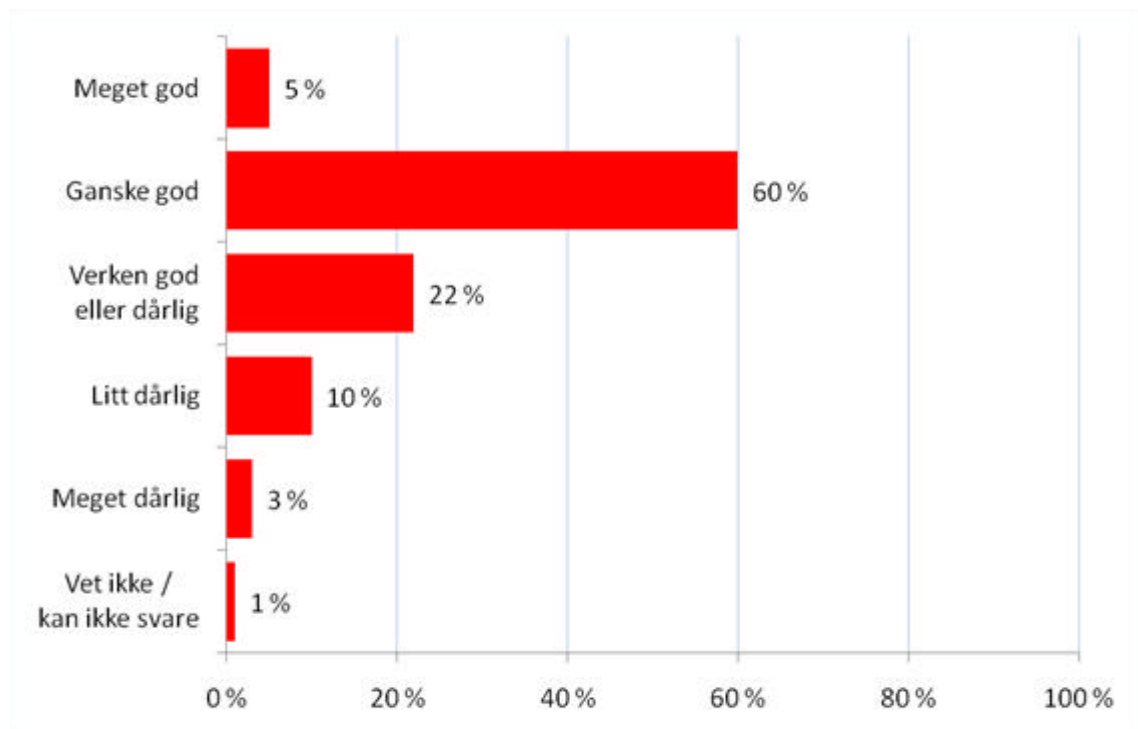
Målgruppe 1: Norsklærere på den videregående studieforberevende

Målgruppe 2: Norsklærere i ungdomsskolen

Norsklærerne ble også bedt om å vurdere læreplanen i norsk (figur 4.4). 65 % av norsklærerne svarer at de vurderer læreplanen i norsk som enten meget eller ganske god, mens 13 % oppgir at de synes den er litt eller meget dårlig. Blant undergrupper viser resultatene at norsklærere på ungdomsskolenivå er mer fornøyde med læreplanen enn norsklærere på videregående nivå. Mens 73 % av norsklærerne i ungdomsskolen vurderer læreplanen som enten meget eller ganske god, svarer omtrent halvparten av norsklærerne på videregående nivå det samme. Bare 6 % av norsklærere i ungdomsskolen vurderer læreplanen i norsk som litt dårlig, mot rundt 15 % av norsklærerne på videregående nivå.

Figur 4.4 Hva er din vurdering av læreplanen i norsk?

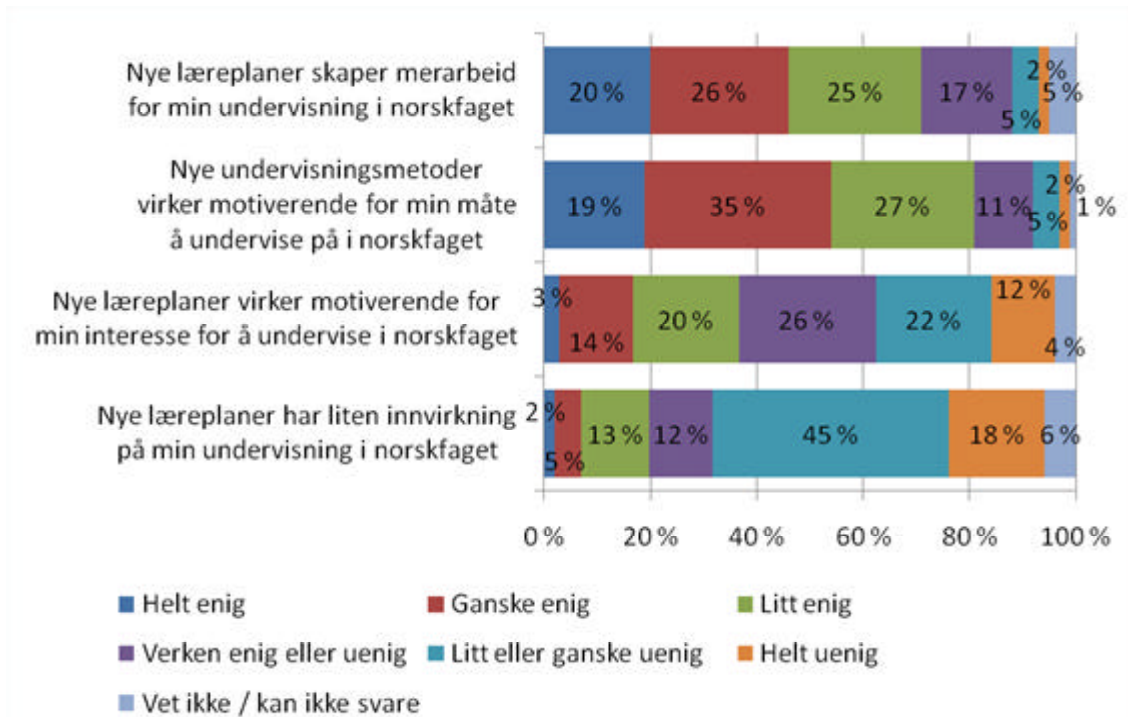

Lærernes utdanningsnivå har også innvirkning på hvordan de vurderer læreplanen. Omtrent halvparten av norsklærere med utdanning på masternivå vurderer læreplanen som enten meget eller ganske god, mens 65 % av totalen svarer det samme.

Det er også en forskjell mellom kjønnene på hvordan de vurderer læreplanen. Blant kvinner er det 66 % som vurderer læreplanen som enten meget eller ganske god, mens andelen blant menn er 57 %.

Lærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om hvordan de nye læreplanene påvirker deres arbeidssituasjon (figur 4.5). De fleste (70 %) er enige i at nye læreplaner skaper merarbeid for undervisningen i faget, mens bare 37 % er enige i at de virker motiverende for interessen for å undervise.

Figur 4.5 Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander?

Blant undergrupper svarer 27 % av norsklærere i videregående studieforbereende at de er helt enige i at nye læreplaner skaper merarbeid, mens 17 % av norsklærere i ungdomsskolen svarer det samme.

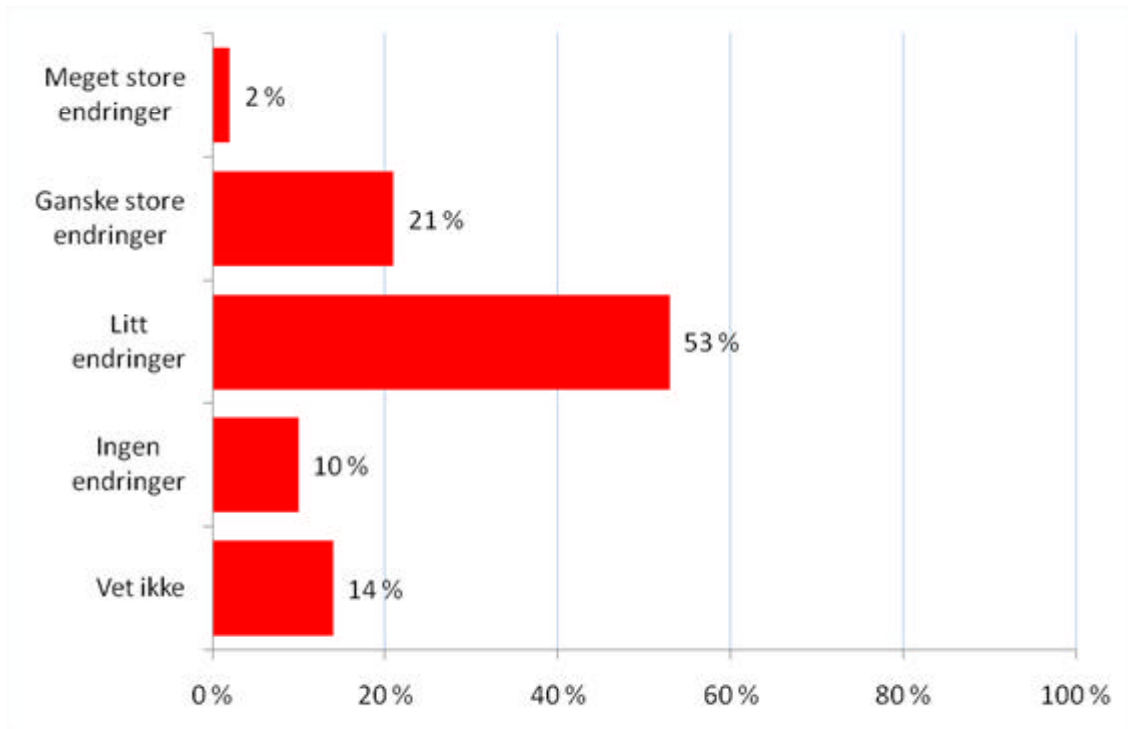
8 av 10 svarer at de er litt, ganske eller helt enig i påstanden ”nye undervisningsmetoder virker motiverende for min måte å undervise på i norskfaget”. Blant de som er uenige finner vi flest på videregående nivå (30 % mot 10 % i ungdomsskolen). Lærernes alder og erfaring har også betydning for holdninger til denne påstanden. Yngre og mindre erfarne lærere er i større grad enn gjennomsnittet enige i at nye undervisningsformer virker motiverende.

Svarene på påstanden ”nye læreplaner virker motiverende for min interesse for å undervise i norskfaget” har en relativ jevn fordeling mellom dem som er enige og uenige. Blant undergrupper er det en positiv korrelasjon mellom alder og erfaring som norsklærer og i hvilken grad man er enig i denne påstanden. For eksempel svarer 24 % av norsklærerne over 60 år at de er enige i påstanden, mens 8 % av norsklærerne mellom 20 og 29 år svarer det samme.

64 % svarer at de er litt, ganske eller helt uenige i påstanden "nye lærerplaner har liten innvirkning på min undervisning i norskfaget". Det er ingen store variasjoner i svarmønstrene mellom noen av undergruppene på dette spørsmålet.

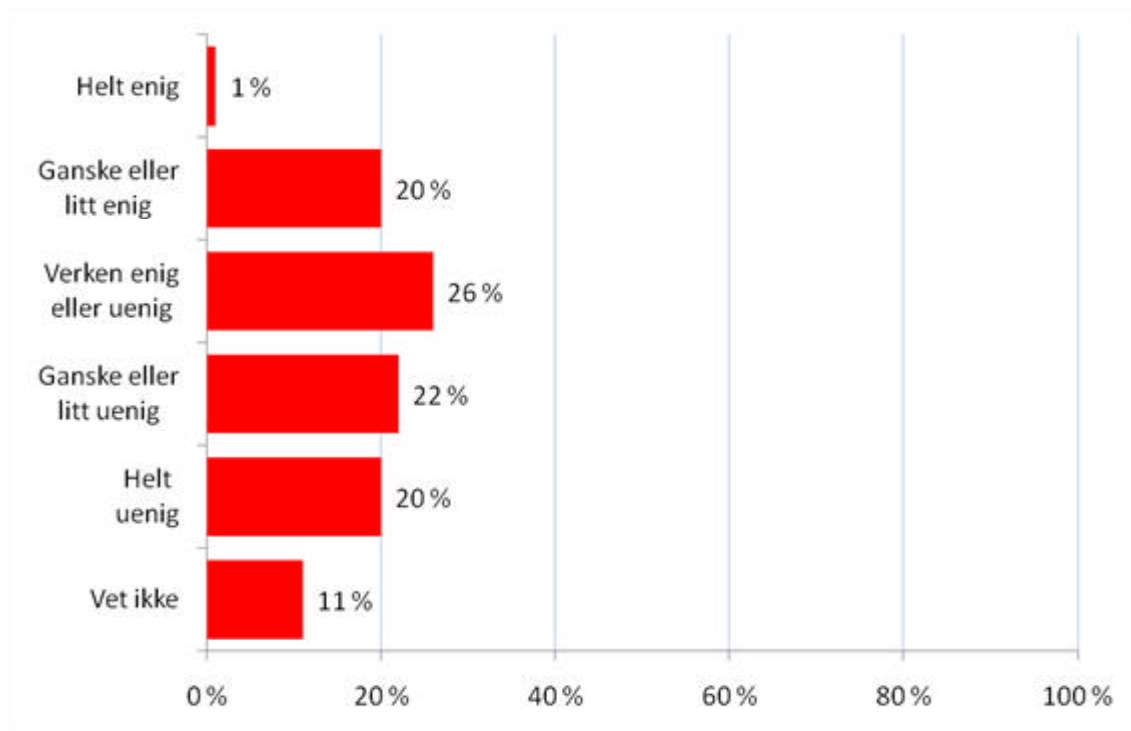
Figur 4.6 viser at halvparten av norsklærerne oppgir at innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført litt endringer i måten de underviser på. 1 av 5 svarer ganske store endringer, mens 10 % svarer ingen endringer. 14 % svarer "vet ikke". Blant undergrupper oppgir flere norsklærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå at innføringen av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen ikke har medført endringer. Mens rundt 15 % av norsklærerne på videregående nivå oppgir at innføringen ikke har medført endringer, svarer 6 % av norsklærerne i ungdomsskolen det samme. 45 % av lærere med under 5 års ansiennitet svarer "vet ikke" på dette spørsmålet.

Figur 4.6 Har innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen medført endringer i din måte å undervise i norskfaget på?

Figur 4.7 viser at det er omtrent like mange lærere som er enige som uenige i påstanden om at de nasjonale prøvene virker motiverende for norskfaget. Noen flere oppgir at de er uenige (27 %) enn enige (21 %), omtrent like mange svarer at de verken er enige eller uenige (26 %).

**Figur 4.7 Hvor enig eller uenig er du i påstanden
"De nasjonale prøvene virker motiverende for norskfaget"?**

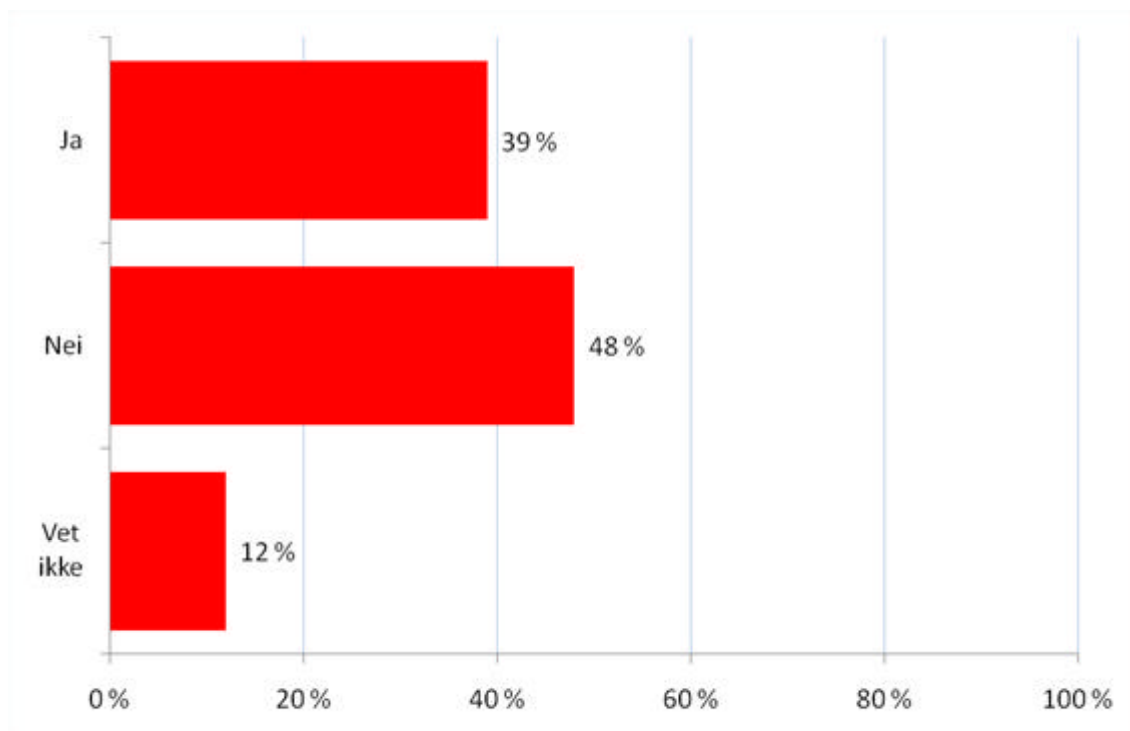
Blant undergrupper er det en større andel norsklærere i ungdomsskolen og norsklærere med nynorsk som hovedmål enn gjennomsnittet som oppgir at de er ganske eller litt enige i at de nasjonale prøvene er motiverende for norskfaget. Mens 26 % av norsklærerne i ungdomsskolen svarer at de er ganske eller litt enige i påstanden, svarer henholdsvis 9 % og 8 % det samme i videregående studieforbereidende og videregående yrkesfag. Mens 12 % av norsklærere med nynorsk som hovedmål oppgir at de er ganske enige i denne påstanden, svarer 6 % av norsklærere med bokmål som hovedmål det samme.

5. Sidemål og nabospråk

I denne delen ser vi på lærernes holdninger til de rollene som sidemål og nabospråk har i norskfaget. Som resultatene viser, er lærernes egen målform, utdanning og erfaring viktige forklaringsvariabler for hvilke holdninger de har til sidemål og nabospråk.

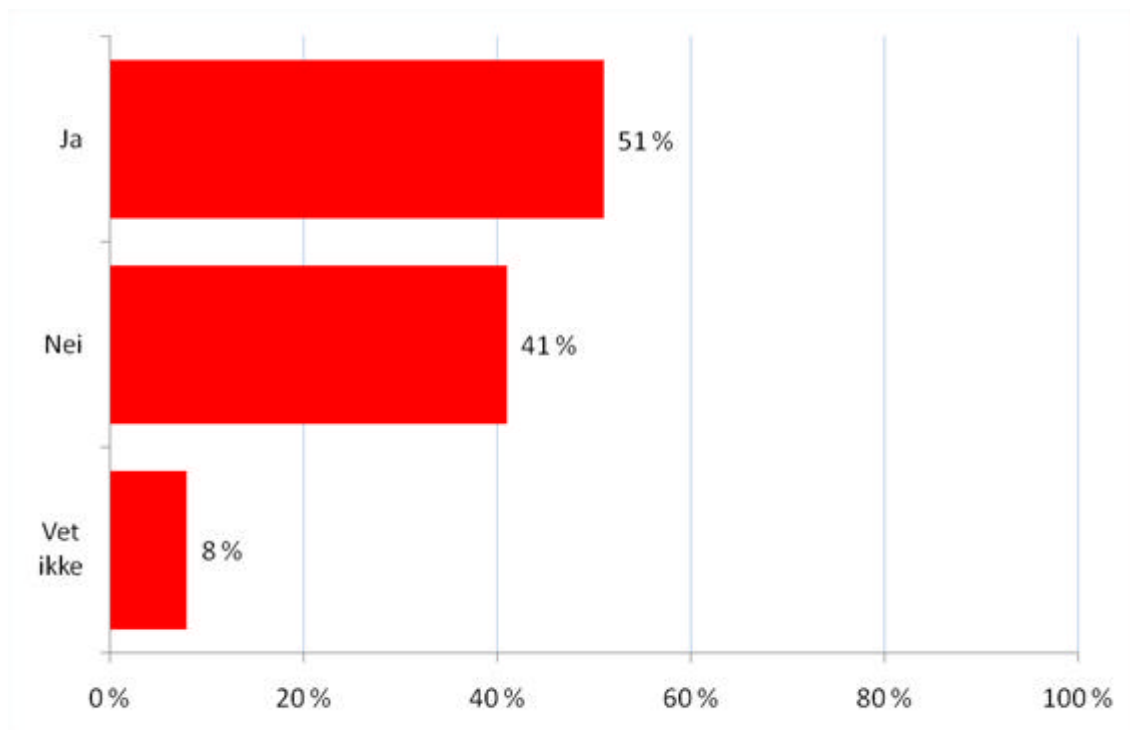
Figur 5.1 viser at det er noe flere norsklærere som er uenige enn enige i læreplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget. Resultatene viser også at jo lengre erfaring lærerne har, desto større sannsynlighet er det for at lærerne oppgir at de er enige i likestillingen mellom nynorsk og bokmål. Den største variasjonen på dette spørsmålet er likevel mellom målformene. Av lærere med nynorsk som hovedmål svarer 89 % at de er enige i læreplanens likestilling av målformene, mens bare 29 % av lærere med bokmål som hovedmål er enige i dette.

Figur 5.1 Læreplanen likestiller nynorsk og bokmål, men vurderings- og eksamensordninger skiller mellom hovedmål og sidemål. **Er du enig i læreplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget?**

I spørsmålet om det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn (i ungdomsskolen og videregående skole), er lærernes oppfatninger delte, som vist i figur 5.2. Halvparten (51 %) svarer ja, mens 41 % svarer nei. 8 % svarer at de ikke vet.

Figur 5.2 Bør det undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn (i ungdomsskolen og videregående skole)?

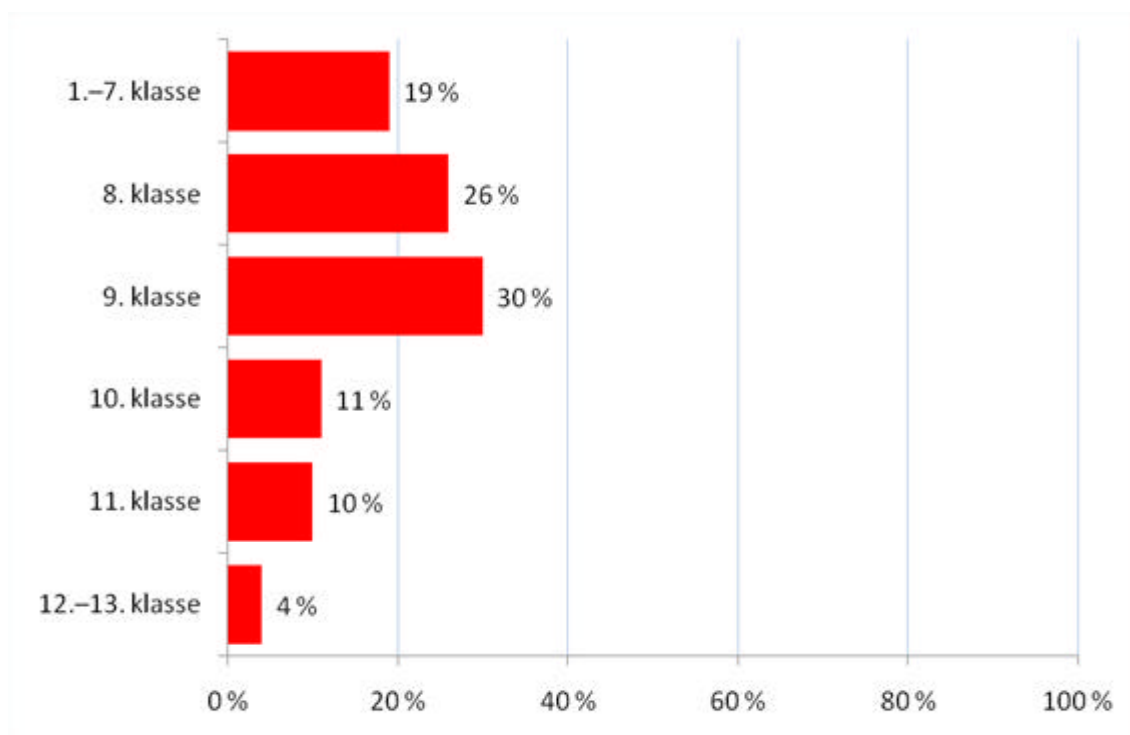
Den største forskjellen i svarmønster er å finne mellom lærere med nynorsk og bokmål som egen målform. 79 % av norsklærere med nynorsk som hovedmål synes at det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn, mens 44 % av de som har bokmål som hovedmål, svarer det samme. Resultatene viser også at de som har mest erfaring og utdanning, er mest positive til at det undervises i sidemål på alle årstrinn.

Figur 5.3 viser at blant de som er imot undervisning av sidemål på alle trinn, er meningene delte om når denne undervisningen bør begynne. 19 % mener at man bør begynne allerede på barneskolen, mens 14 % mener man bør begynne på videregående nivå. 67 % mener man bør begynne i ungdomsskolen, fordelt på 8. klasse (26 %), 9. klasse (30 %) og 10. klasse (11 %).

Figur 5.3 På hvilke trinn mener du sidemålsundervisningen bør begynne?

Underutvalg: De som svarer nei på spørsmål om det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn. Andel av total: 41 %.

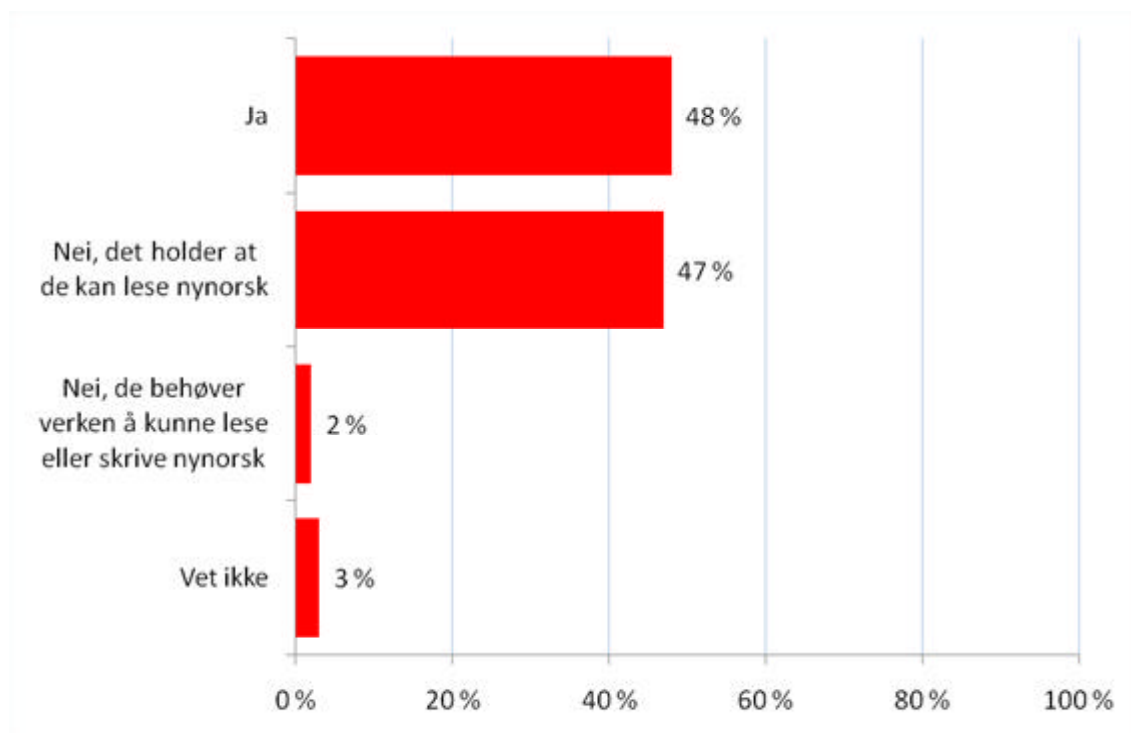

Det er også delte meninger blant norsklærere om hvorvidt ungdomsskoleelever bør kunne lese og skrive både bokmål og nynorsk (figur 5.4). 48 % svarer ja, mens 47 % svarer at det holder at de kan lese nynorsk. Bare 2 % svarer at de ikke behøver å kunne verken lese eller skrive nynorsk.

Også her viser resultatene at jo lengre erfaring lærerne har, desto større sannsynlighet er det for at lærerne oppgir at de er enige i at ungdomsskolelever bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål.

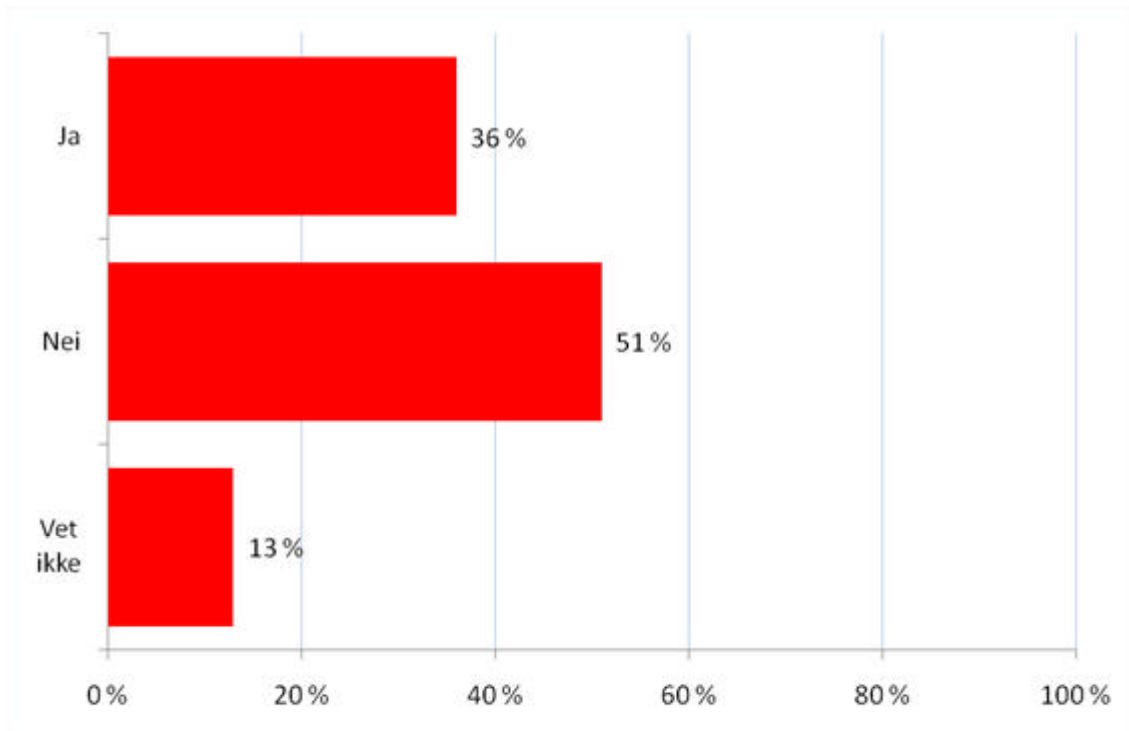
Den største variasjonen også på dette spørsmålet er mellom målformene. For lærere med nynorsk som hovedmål svarer 87 % ja på spørsmålet om at alle bør kunne lese og skrive nynorsk. Blant lærere med bokmål som hovedmål svarer 39 % det samme.

Figur 5.4 Synes du generelt at ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål?

Omtrent halvparten oppgir at sidemål ikke bør være trekkfag til eksamen på årstrinnene de underviser på, som vist i figur 5.5. Blant norsklærerne med liten erfaring oppgir flere enn gjennomsnittet at sidemålet ikke bør være trekkfag til eksamen. Det samme gjelder for norsklærere i ungdomsskolen og for norsklærere som har lærerhøgskoleutdanning. I motsetning til de øvrige spørsmålene om sidemål viser svarfordelingen for dette spørsmålet ingen signifikant forskjell mellom målformene.

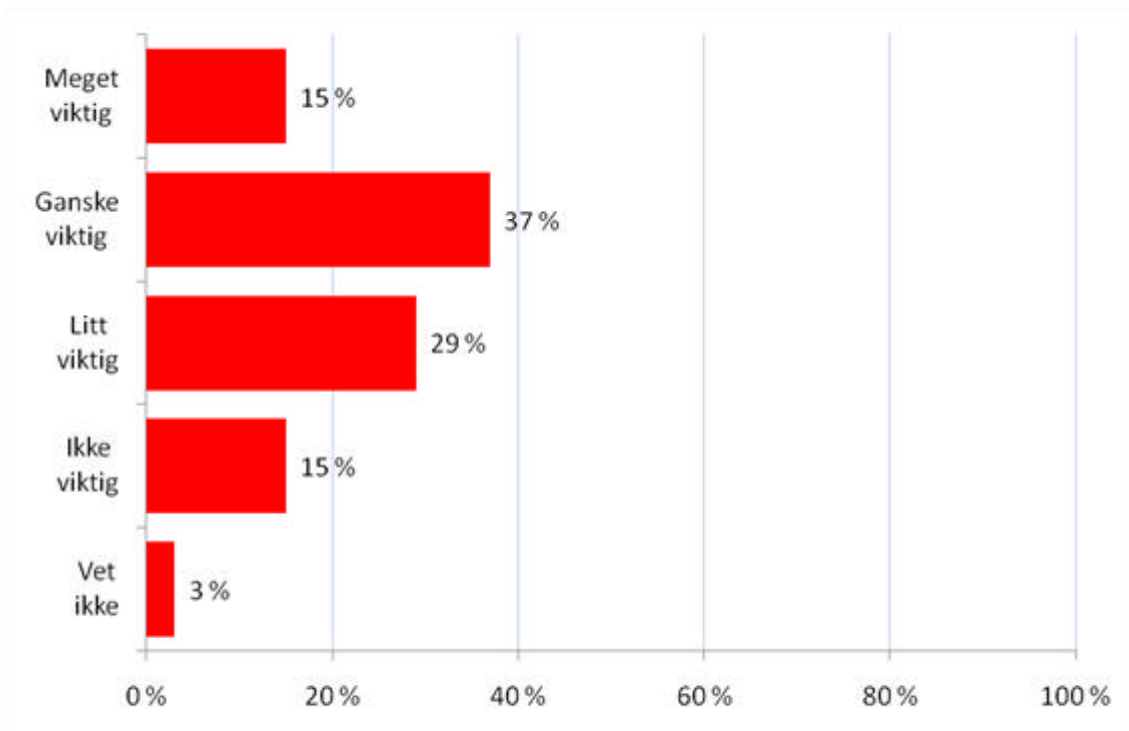
Figur 5.5 Bør sidemål være trekkfag til eksamen på de årstrinnene du underviser på?

Omtrent halvparten av lærerne synes sidemålsundervisningen er meget eller ganske viktig på årstrinnene de underviser på. Dette framgår av figur 5.6. 23 % svarer litt viktig, mens 15 % svarer at sidemålsundervisningen ikke er viktig. Blant lærere i videregående yrkesfag og lærere med liten erfaring oppgir flere enn gjennomsnittet at sidemålsundervisning ikke er viktig på årstrinnene de underviser på.

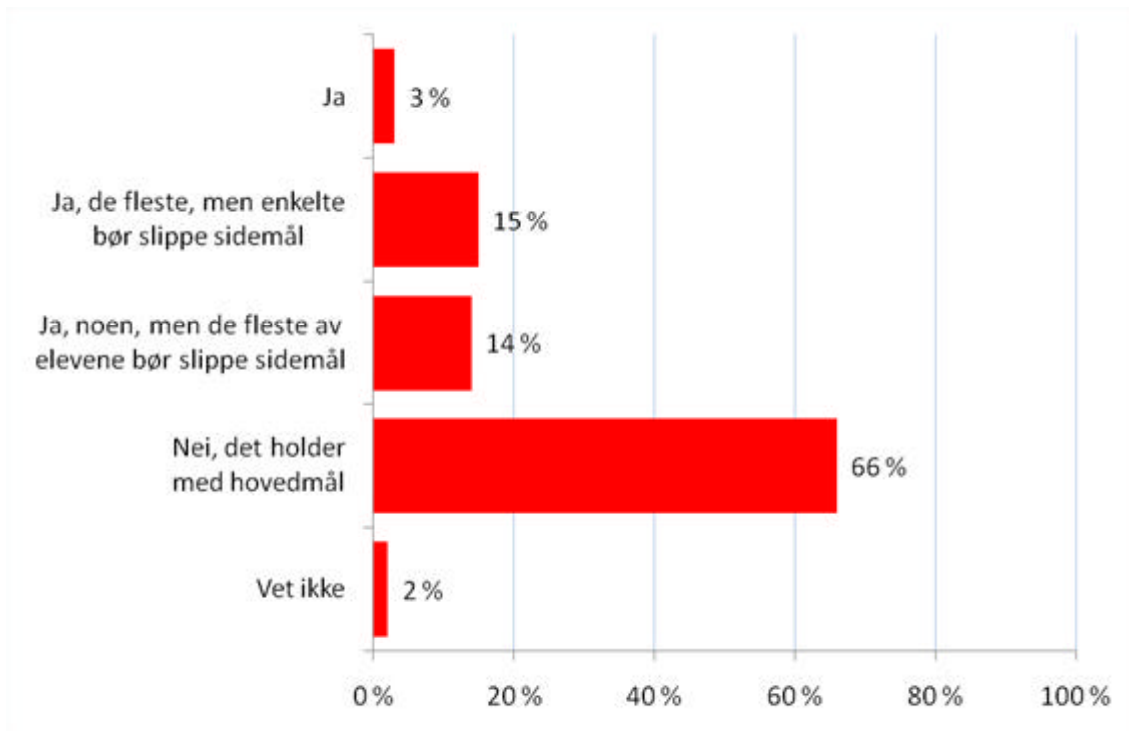
Det er signifikante forskjeller mellom norsklærere med nynorsk og bokmål som hovedmål. Mens 74 % av norsklærerne med nynorsk som hovedmål svarer at sidemålsundervisningen enten er meget eller ganske viktig, svarer 47 % av norsklærerne med bokmål som hovedmål det samme.

Figur 5.6 Hvor viktig mener du sidemålsundervisningen er på de årstrinnene du underviser på?

På spørsmål om minoritetsspråklige elever bør kunne skrive både bokmål og nynorsk, svarer 66 % av norsklærerne at det holder med hovedmål, som vist i figur 5.7. Også for dette spørsmålet viser resultatene at lærernes egen målform har betydning for hvilken holdning de har. Mens 69 % av norsklærerne med bokmål som hovedmål svarer at det holder at minoritetsspråklige elever kan skrive hovedmål, svarer 51 % av norsklærerne med nynorsk som hovedmål det samme.

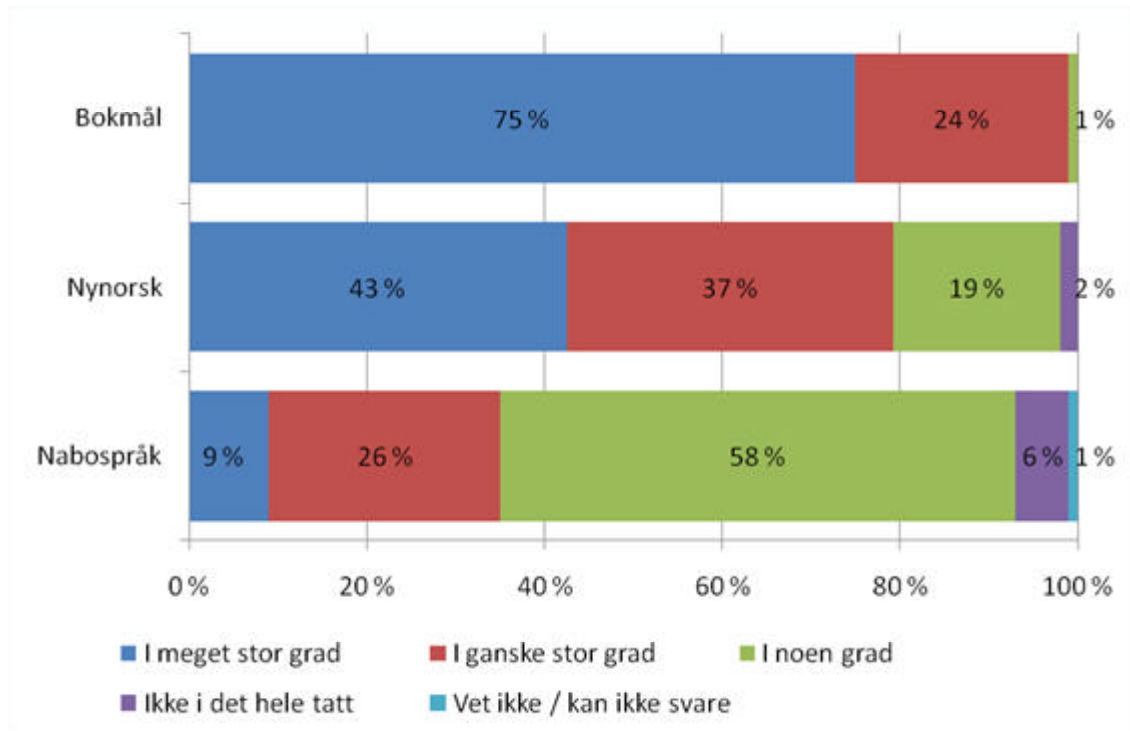
Figur 5.7 Bør minoritetsspråklige elever kunne skrive både nynorsk og bokmål?

Lærerne ble også spurt om i hvilken grad de selv opplever å ha tilstrekkelig kompetanse i bokmål, nynorsk og nabospråkene (figur 5.8). Hele 99 % av norsklærerne opplever at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig med kompetanse innen bokmål. Når det gjelder kompetanse innen nynorsk, oppgir 80 % at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse, mens omtrent 2 av 10 opplever at de bare i noen grad har tilstrekkelig kompetanse, og 2 % svarer "ikke i det hele tatt".

Et interessant funn i denne sammenheng er at 98 % av norsklærerne med nynorsk som hovedmål svarer at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse i bokmål, mens 74 % av norsklærerne med bokmål som hovedmål svarer at de i meget eller ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse i nynorsk.

Figur 5.8 I hvor stor grad opplever du at du har tilstrekkelig kompetanse innen følgende områder?

For naboSpråk svarer omtrent 6 av 10 at de i noen grad har tilstrekkelig kompetanse. Blant undergruppene er det noen flere norsklærere i videregående studieforbereidende enn i ungdomsskolen som oppgir at de i ganske stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen naboSpråk. 33 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende svarer at de i ganske stor grad har tilstrekkelig med kompetanse innen dette området, mens 23 % av norsklærerne i ungdomsskolen svarer det samme.

Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om naboSpråkene (figur 5.9a og b). 66 % av lærerne oppgir at de er ganske eller helt enige i påstanden "det er viktig å ha kjennskap til naboSpråkene våre".

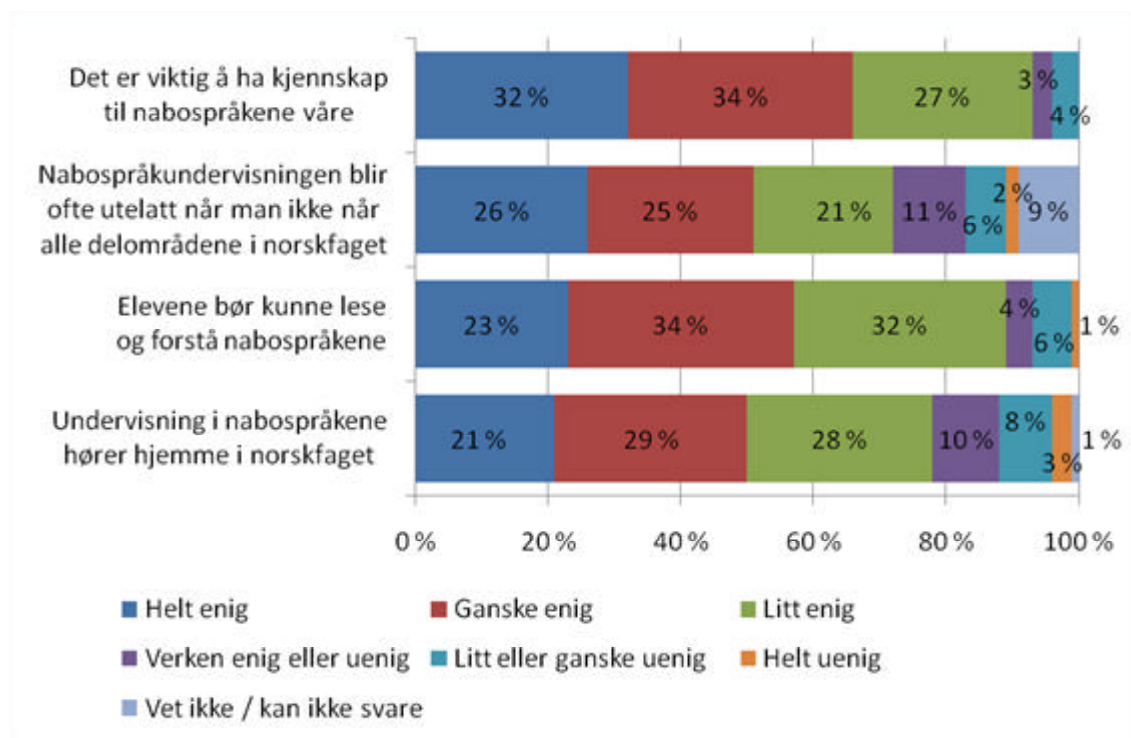
Omtrent halvparten av lærerne er ganske eller helt enige i påstanden "naboSpråkundervisningen blir ofte utelatt når man ikke når alle delområdene i

norskfaget”. Svarfordelingen for denne påstanden viser at jo mer erfaren en norsklærer er, jo større er sannsynligheten for at han/hun er enig i denne påstanden.

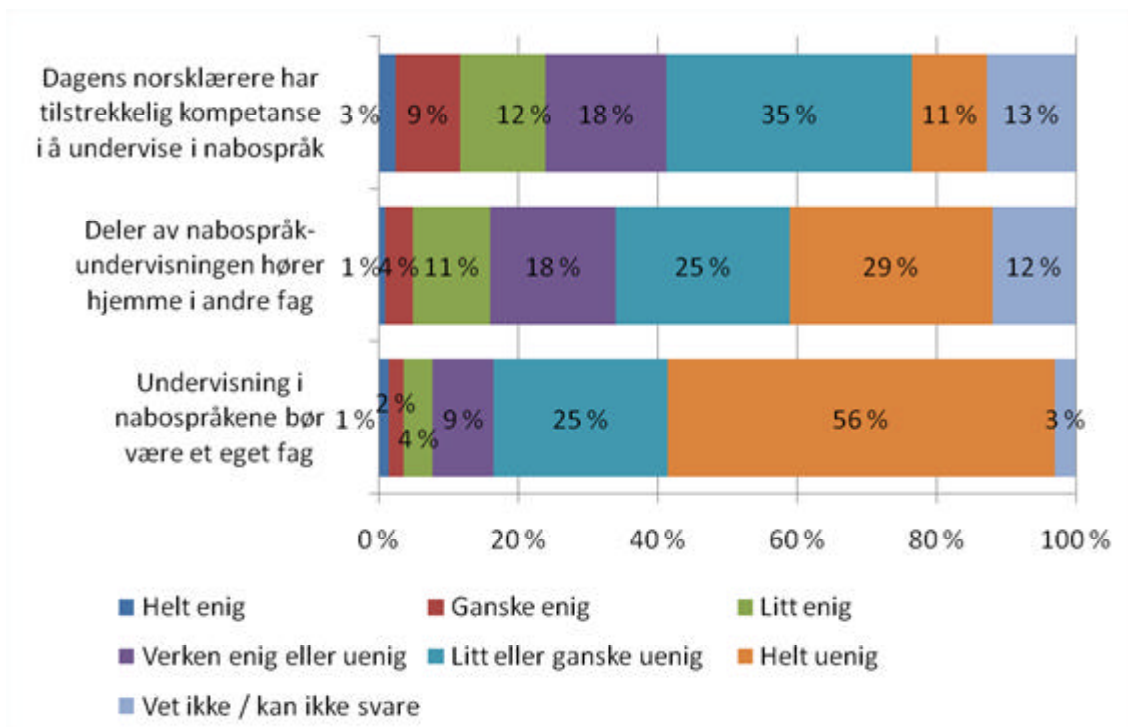
Den neste påstanden lyder ”elevene bør kunne lese og forstå nabospråkene”. 57 % av lærerne oppgir at de er helt eller ganske enige i dette. Blant undergrupper er det en større andel norsklærere i videregående studieforberevende som oppgir at de er helt enige i denne påstanden.

Omtrent halvparten av norsklærerne er også ganske eller meget enige i påstanden ”undervisning i nabospråkene hører hjemme i norskfaget”. Det er ingen store svarvariasjoner mellom noen av undergruppene på dette spørsmålet.

Figur 5.9a Læreplanene for norskfaget på ungdomsskolen og på videregående skole stiller krav om at elevene skal ha undervisning i nabospråkene. Ta stilling til følgende påstander om undervisning i nabospråk:

Figur 5.9b

46 % av norsklærerne er uenige i påstanden "Dagens norsklærere har tilstrekkelig kompetanse i å undervise i nabospråk", bare 24 % er enige, mens 18 % svarer "verken enig eller uenig". Samtidig er et knapt flertall (54 %) uenige i påstanden "Deler av nabospråkundervisningen hører hjemme i andre fag". 16 % er enige i dette, mens 30 % svarer "verken enig eller uenig" og "vet ikke". Når det gjelder påstanden "Nabospråkene bør være et eget fag", er 81 % uenige i dette. Bare 7 % er enige, mens 12 % svarer "verken enig eller uenig" og "vet ikke". Det er ingen tydelige forskjeller mellom undergrupper for disse tre påstandene.

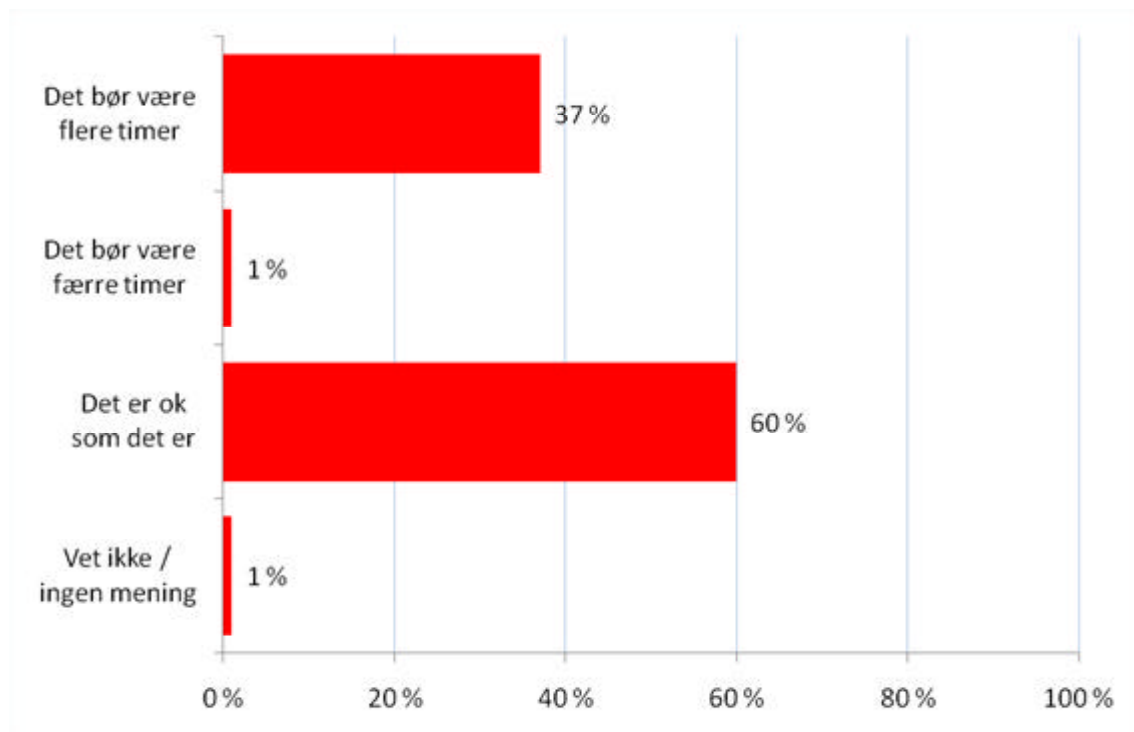

6. Arbeidsmengde og arbeidsmetode

I undersøkelsen fikk norsklærerne flere spørsmål om hvordan de opplever egen arbeidssituasjon med hensyn til omfanget av undervisningstimer og vurderingsarbeid. Resultatene viser at lærere i videregående skole opplever et generelt høyere arbeidspress enn lærere i ungdomsskolen. Dette kan også være noe av forklaringen på hvorfor trivselen blant ungdomsskolelærere er noe høyere enn blant lærere i videregående skole.

Det første spørsmålet var om de synes antallet timer til norskundervisning på årstrinnet de arbeider på. Resultatene er vist i figur 6.1. 6 av 10 oppgir at de synes antallet timer til norskundervisning er ok som det er på sitt årstrinn. Av de som ønsker endringer, oppgir 37 % at de ønsker flere timer, mens kun 1 % mener det bør være færre timer.

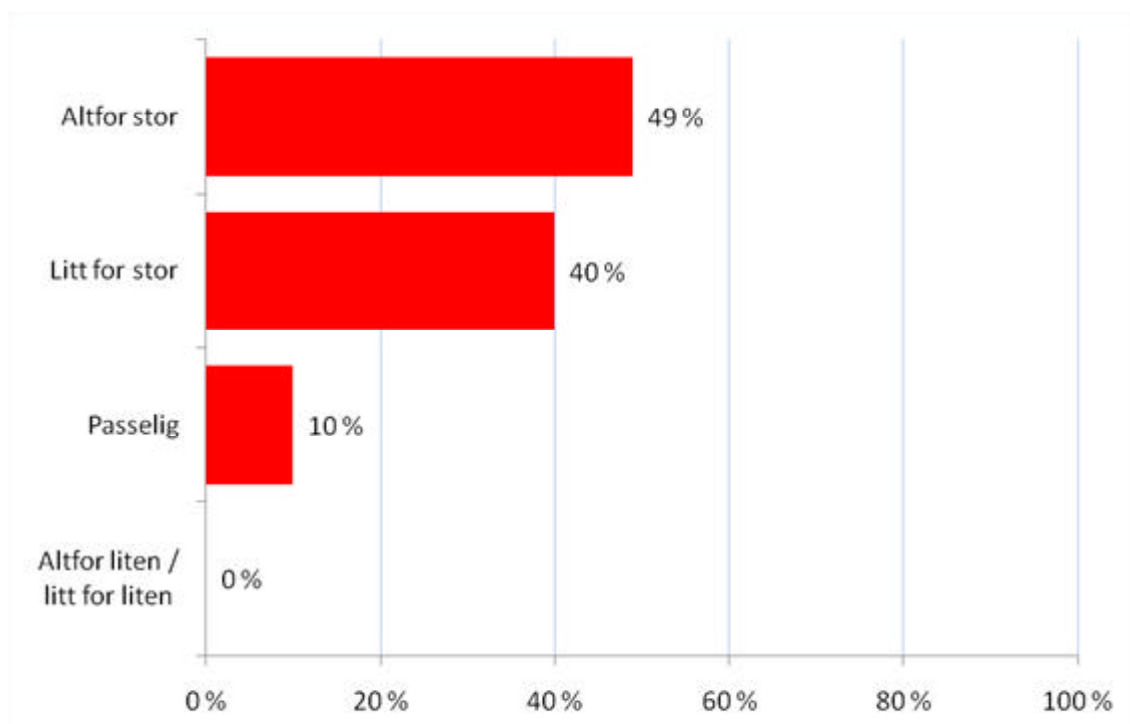
Figur 6.1 Hva synes du om antallet timer til norskundervisning på det årstrinnet du arbeider på?

Blant undergrupper oppgir flere lærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå at det bør være flere timer til norskundervisning. Rundt halvparten av norsklærerne i videregående skole ønsker flere timer til norskundervisning, mens 3 av 10 norsklærere i ungdomsskolen ønsker det samme. Flere norsklærere med under 5 års ansiennitet enn totalen oppgir at timeantallet er ok som det er (72 %).

Selv om 60 % av alle norsklærere oppgir at antall norsktimer er ok som det er, svarer 9 av 10 at den generelle arbeidsmengden som norsklærer er altfor stor eller litt for stor. Se figur 6.2. Bare 1 av 10 svarer at de synes at arbeidsmengden er passelig.

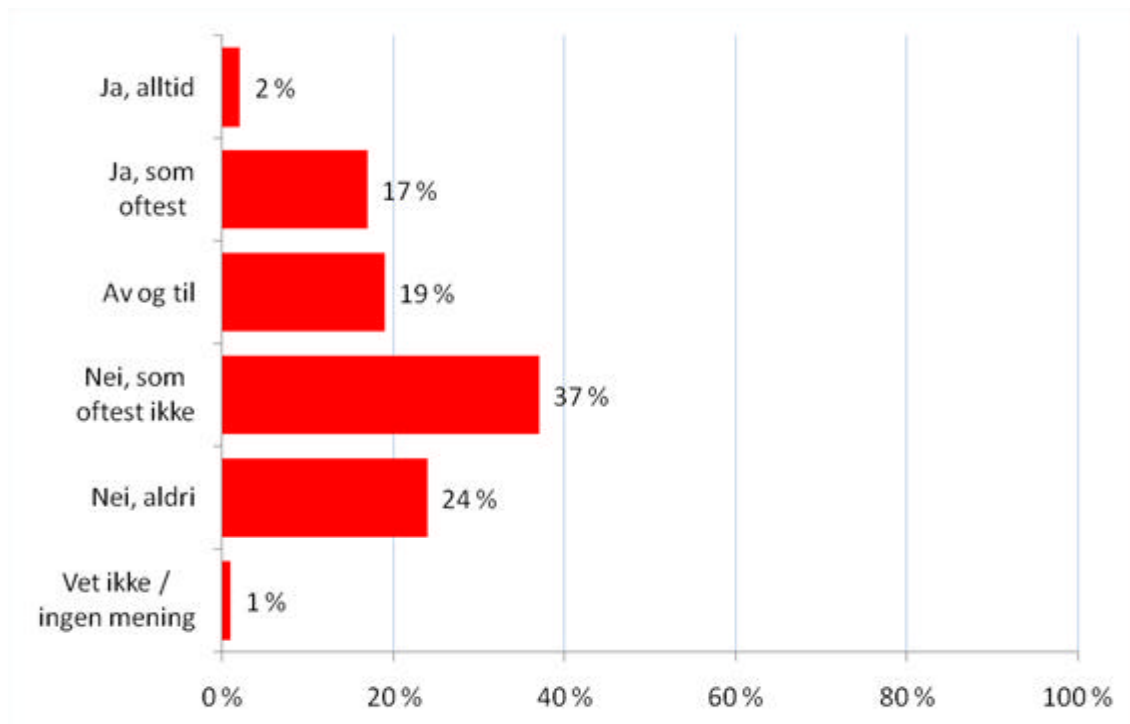
Figur 6.2 Hva synes du om den generelle arbeidsmengden som norsklærer

Blant undergrupper er forskjellen størst mellom norsklærere i ungdomsskolen og i videregående studieforbereende. Blant norsklærere i videregående studieforbereende oppgir 74 % at arbeidsmengden er altfor stor, mens 34 % av norsklærerne i ungdomsskolen svarer det samme.

6 av 10 oppgir at de enten som oftest ikke eller aldri rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt arbeidstid (figur 6.3). 2 av 10 svarer at de som oftest eller alltid rekker dette.

Figur 6.3 Rekker du å gjennomføre dine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt arbeidstid?

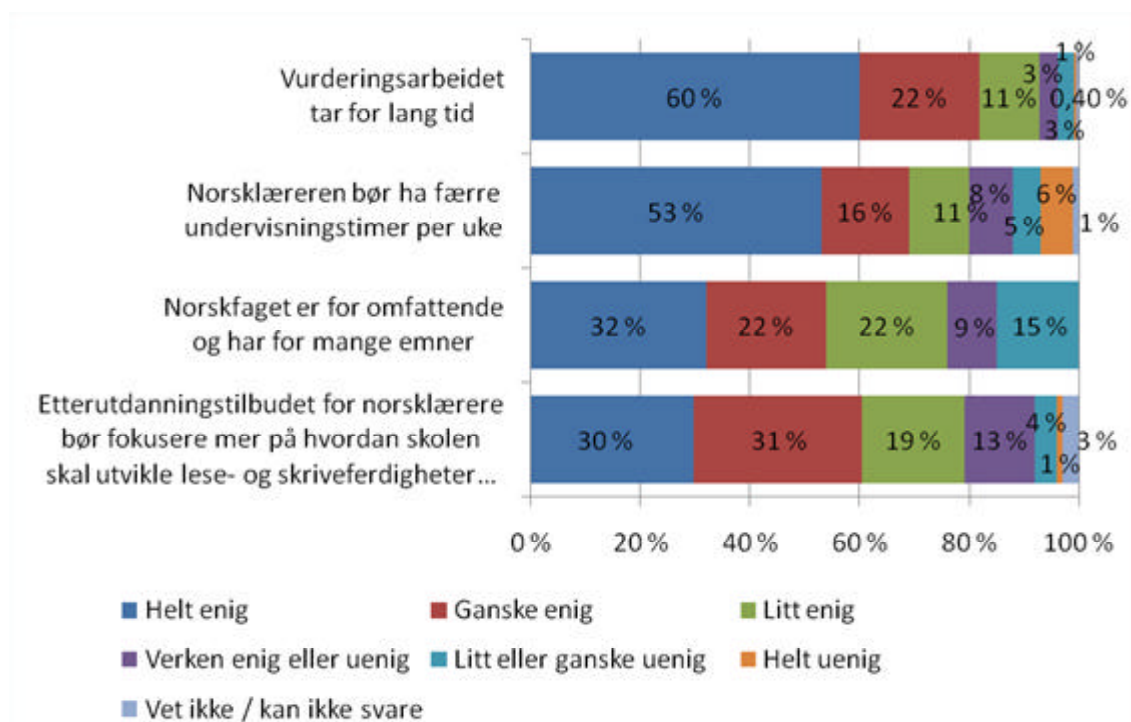
Blant undergrupper svarer flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn på videregående nivå at de som oftest eller av og til rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver. 23 % av norsklærerne i ungdomsskolen svarer at de enten alltid eller som oftest rekker å utføre arbeidsoppgavene sine, mens omtrent 1 av 10 på videregående nivå svarer det samme. Mens 17 % av norsklærerne på ungdomsskolenivå oppgir at de aldri rekker å gjennomføre sine arbeidsoppgaver, svarer 37 % av norsklærerne i videregående studieforbereende og 32 % av norsklærere i videregående yrkesfag det samme.

Det er også en signifikant forskjell på svarene mellom utdanningsnivå for dette spørsmålet. Mens omtrent 1 av 4 norsklærere som har tatt utdanning på høyskole,

svarer at de som oftest rekker å utføre sine oppgaver innenfor avsatt tid, svarer 1 av 10 norsklærere med høyere grads universitetsutdanning det samme.

I undersøkelsen ble norsklærerne bedt om å ta stilling til en rekke påstander om arbeidet med norskfaget. 60 % oppgir at de er helt enige i at vurderingsarbeidet tar for lang tid. 75 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enige i at vurderingsarbeidet tar for lang tid, mens omtrent halvparten av norsklærerne i ungdomsskolen svarer det samme. Se figur 6.4.

Figur 6.4 Ta stilling til følgende påstander:

7 av 10 er helt eller ganske enige i at norsklæreren bør ha færre undervisningstimer per uke. 64 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enige i denne påstanden, mens omtrent halvparten av norsklærerne i ungdomsskolen svarer det samme.

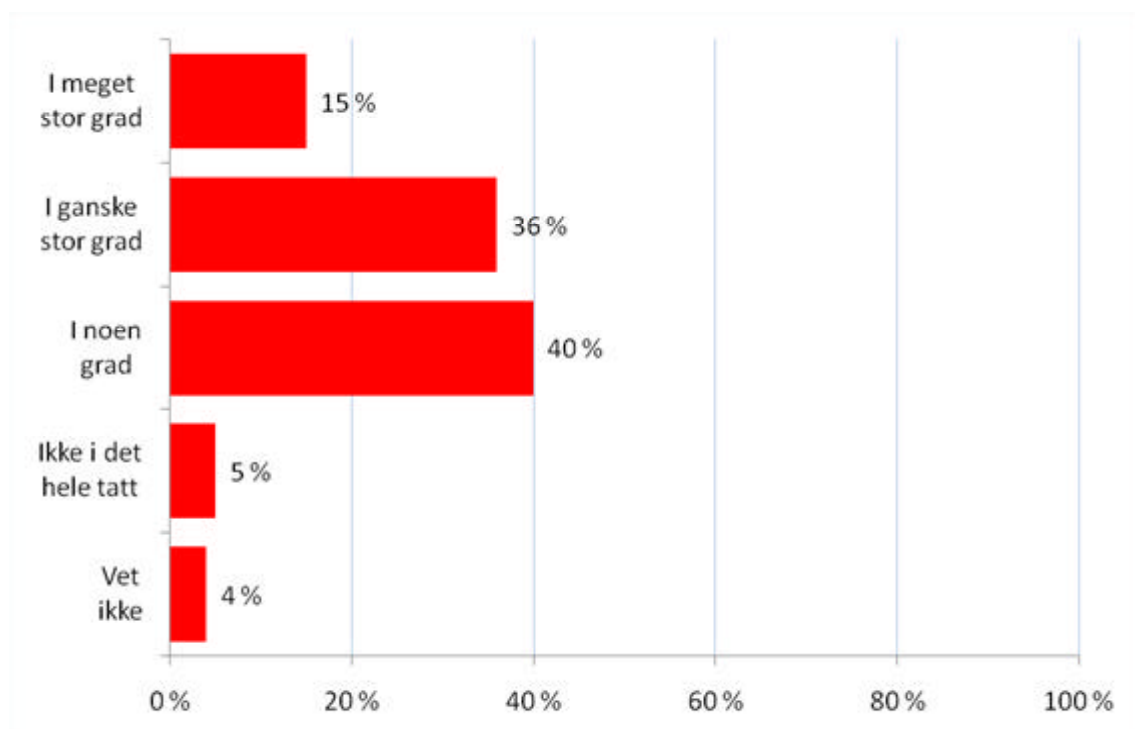
54 % svarer at de er helt eller ganske enige i at norskfaget er for omfattende og har for mange emner. 46 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende oppgir at de er helt enige i denne påstanden, mens 23 % av norsklærerne i ungdomsskolen mener

det samme. Det er også en positiv sammenheng mellom erfaring som norsklærer og hvor enige norsklærerne er i denne påstanden.

61 % oppgir at de er helt eller ganske enige i at etterutdanningstilbudet for norsklærere bør fokusere mer på hvordan skolen skal utvikle lese- og skriveferdigheter hos elevene. Også for denne påstanden er det forskjeller mellom de ulike skolenivåene. Blant undergrupper oppgir 68 % av norsklærerne i ungdomsskolen at de er helt eller ganske enige i denne påstanden, mens omtrent halvparten av norsklærerne i videregående studieforbereidende svarer det samme.

Figur 6.5 viser svarfordelingen for i hvilken grad lærerne mener norskfaget har ansvar for opplæring i grunnleggende ferdigheter i andre fag. Omtrent halvparten mener at norskfaget enten i meget eller ganske stor grad har dette ansvaret, 40 % svarer i noen grad, og bare 5 % svarer "ikke i det hele tatt".

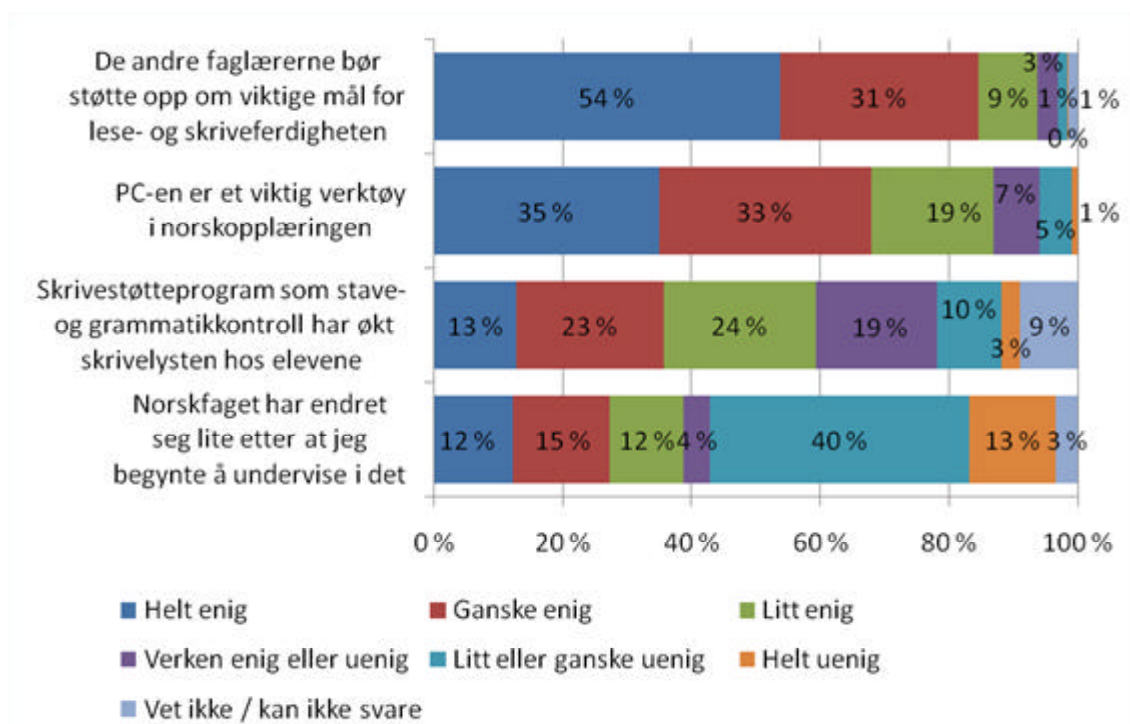
Figur 6.5 I hvilken grad mener du at norskfaget har ansvar for opplæring i grunnleggende ferdigheter i andre fag?

Mens omtrent 6 av 10 norsklærere i ungdomsskolen svarer at norskfaget i meget eller ganske stor grad har dette ansvaret, svarer henholdsvis 38 % og 45 % av norsklærerne i videregående studieforberevende og videregående yrkesfag det samme.

Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om undervisning i norskfaget, og resultatene er vist i figur 6.6. Et stort flertall (85 %) av norsklærerne er helt eller ganske enige i at andre faglærere bør støtte opp om viktige mål for lese- og skriveopplæringen. 6 av 10 norsklærere i ungdomsskolen er helt enige i denne påstanden, mens 47 % av norsklærerne i videregående yrkeskole og 43 % av norsklærerne i videregående studieforberevende svarer det samme.

Figur 6.6 Ta stilling til følgende påstander:

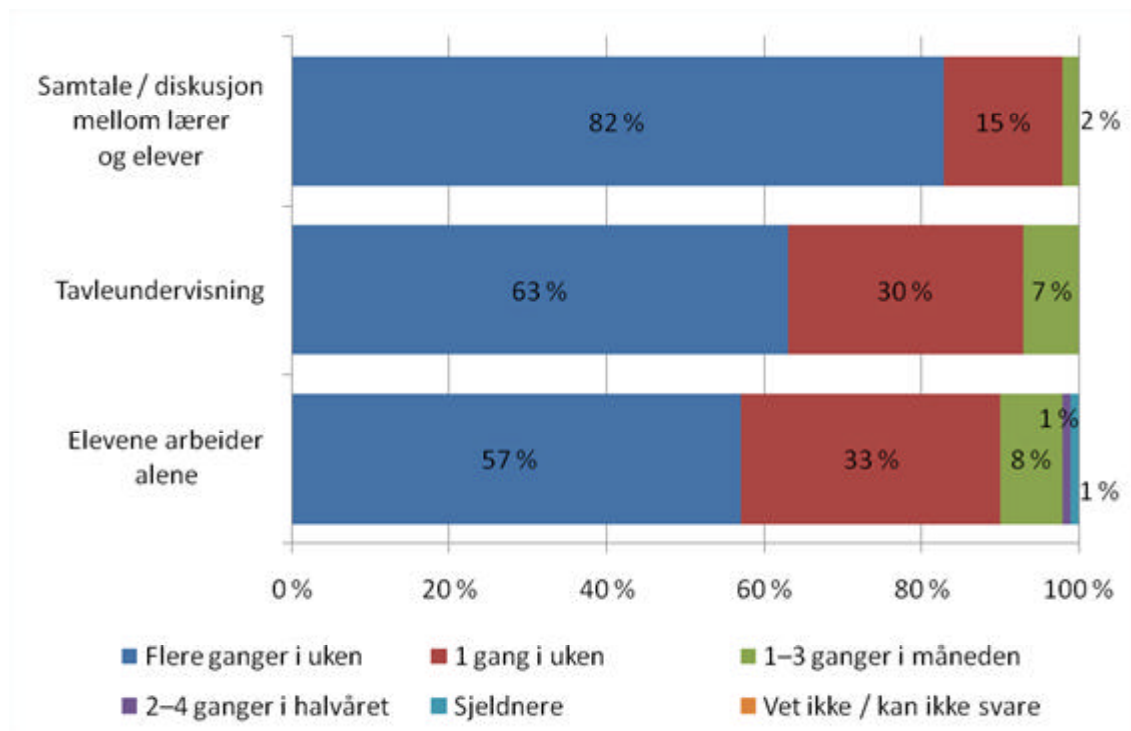

68 % er helt eller ganske enige i at PC er et viktig verktøy i norskopplæringen. 40 % av norsklærerne i ungdomsskolen er helt enige i denne påstanden, mens 26 % i videregående studieforberevende oppgir det samme.

6 av 10 er enten litt, ganske eller helt enige i at skrive støtteprogram som stave- og grammatikk kontroll har økt skrive lyst hos elevene. 43 % av norsklærerne i ungdomsskolen oppgir at de enten er helt eller ganske enige i påstanden, mens 22 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende svarer det samme. 54 % er enten litt, ganske eller helt uenige i at norskfaget har endret seg lite etter at de begynte å undervise i det.

Det neste spørsmålet omhandlet arbeidsmåter, og resultatene er vist i figurene 6.7a og 6.7b. Figur 6.7a viser at 82 % av norsklærerne bruker samtale/diskusjon med elevene som arbeidsmetode flere ganger i uken. 97 % oppgir at de bruker denne arbeidsmetoden minst en gang i uken. Omtrent 6 av 10 svarer at de bruker tavleundervisning/forelesning som arbeidsmetode flere ganger i uken. 93 % oppgir at de bruker denne arbeidsmetoden minst en gang i uken. 57 % oppgir at elevene arbeider alene flere ganger i uken. 9 av 10 svarer at elevene arbeider alene minst en gang i uken.

Figur 6.7a Omtrent hvor ofte bruker du følgende arbeidsmåter:

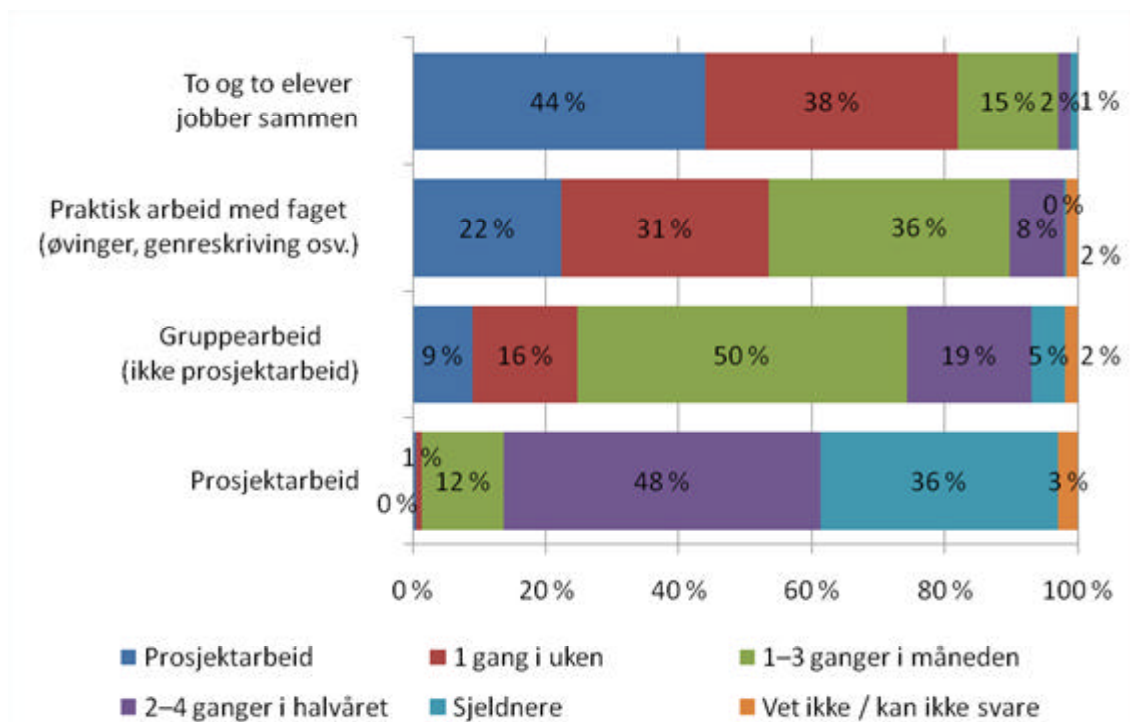

Blant undergrupper oppgir flere norsklærere på ungdomsskolenivå enn videregående nivå at elevene arbeider alene flere ganger i uken. For alle tre arbeidsmåter svarer noen flere norsklærere med nynorsk som hovedmål enn norsklærere med bokmål som hovedmål at de bruker arbeidsmåtene flere ganger i uken. Forskjellen er liten dersom man inkluderer de som svarer 1 gang i uken.

Figur 6.7b viser at omtrent 8 av 10 respondenter oppgir at to og to elever jobber sammen minst en gang i uken. Omtrent halvparten svarer at praktisk arbeid med faget er en arbeidsmåte som blir brukt minst en gang i uken.

Blant undergrupper er det en signifikant forskjell i bruken av denne arbeidsmåten mellom norsklærere i ungdomsskolen og norsklærere i videregående studieforbereidende. Mens 25 % av norsklærerne i ungdomsskolen oppgir at de bruker praktisk arbeid som arbeidsmåte flere ganger i uken, svarer 18 % av norsklærerne i videregående studieforbereidende det samme.

Figur 6.7b Omtrent hvor ofte bruker du følgende arbeidsmåter:

Gruppearbeid og prosjektarbeid er de arbeidsmåtene som sjeldnest blir brukt.

En forskjell mellom undergruppene er at flere norsklærere på videregående nivå enn på ungdomsskolenivå oppgir at de gjennomfører gruppearbeid flere ganger i uken.

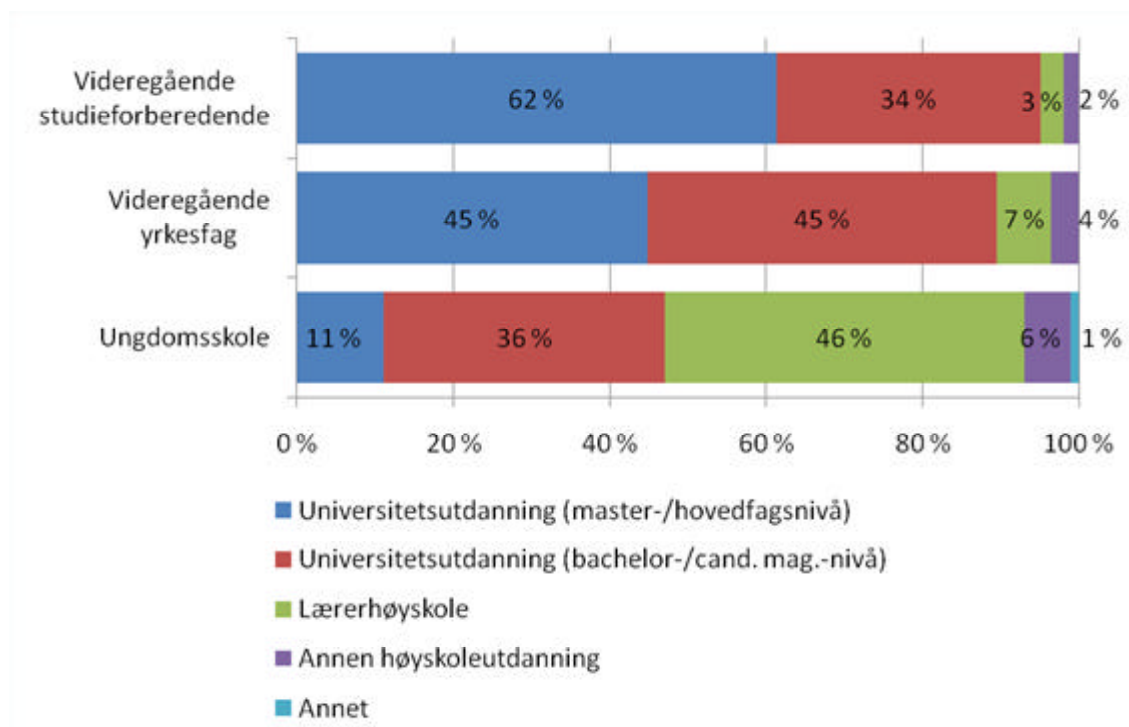
13 % av norsklærerne på videregående nivå bruker gruppearbeid i undervisningen flere ganger i uken, mot 6 % av norsklærerne på ungdomsskolenivå.

7. Kompetanse, erfaring og fagmiljø

I denne delen ser vi på hvor lang utdanning og erfaring norsklærere på de ulike nivåene har både generelt og i norskfaget. Deretter ser vi på antall norsklærere ved skolene og vurderinger av fagmiljøet ved skolene.

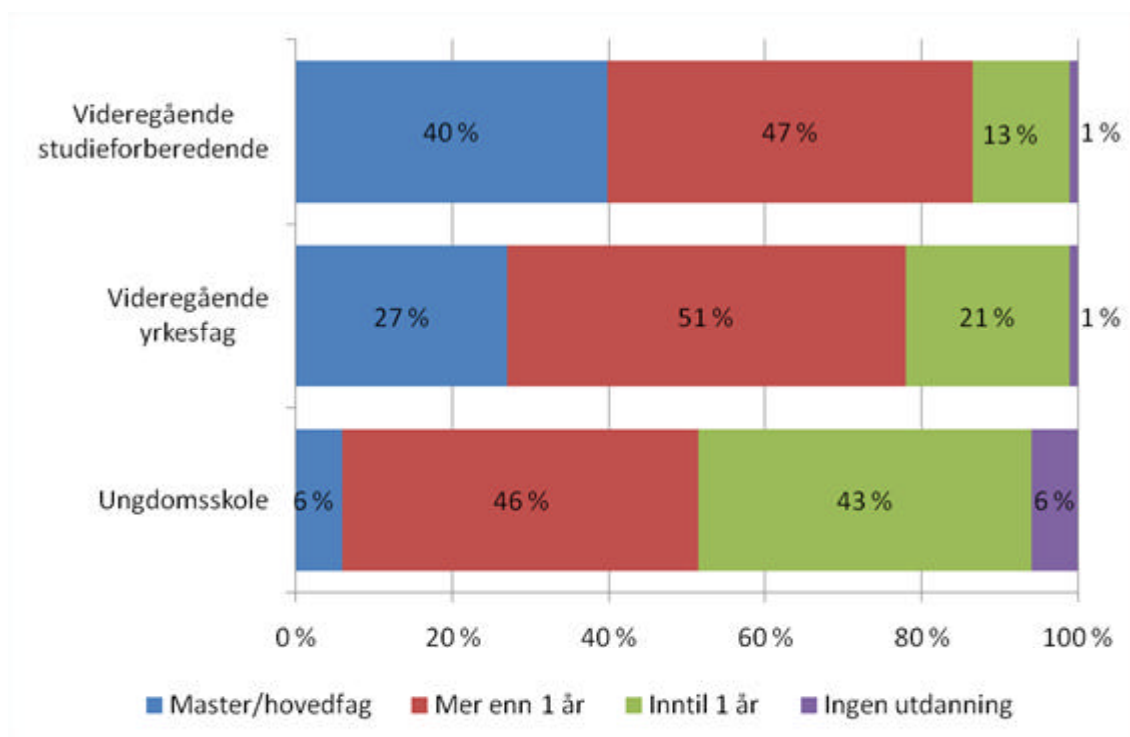
Figur 7.1 viser hvilken type utdanning norsklærere i ungdomsskolen og videregående skole har. Omtrent 6 av 10 norsklærere i videregående studieforberevende oppgir å ha universitetsutdanning på master-/hovedfagsnivå, mens 96 % av dem svarer at de har universitetsutdanning på minimum bachelor-/cand.mag.-nivå. Blant norsklærere i videregående yrkesfag svarer 9 av 10 at de har universitetsutdanning på minimum bachelor- /cand.mag.-nivå, og 45 % har en universitetsutdanning på master-/hovedfagsnivå. På ungdomsskolenivå oppgir 47 % at de har universitetsutdanning (36 % på bachelornivå). Omtrent like mange (46 %) har lærerhøyskole.

Figur 7.1 Høyeste fullførte utdanning fordelt etter skolenivå:

Figur 7.2 viser hvor lang utdanning lærerne har i norskfaget. Her finner vi det samme mønsteret som for utdanning generelt. Lærere i videregående studieforbereidende har lengst utdanning. 40 % har utdanning i norsk på master-/hovedfagsnivå, mens 47 % har mer enn ett års norskutdanning. I videregående yrkesfag er andelen med norskutdanning på master-/hovedfagsnivå 27 %, og i ungdomsskolen 6 %. Like mange (6 %) av norsklærerne i ungdomsskolen har ingen utdanning i norsk, mens 43 % har inntil ett års norskutdanning.

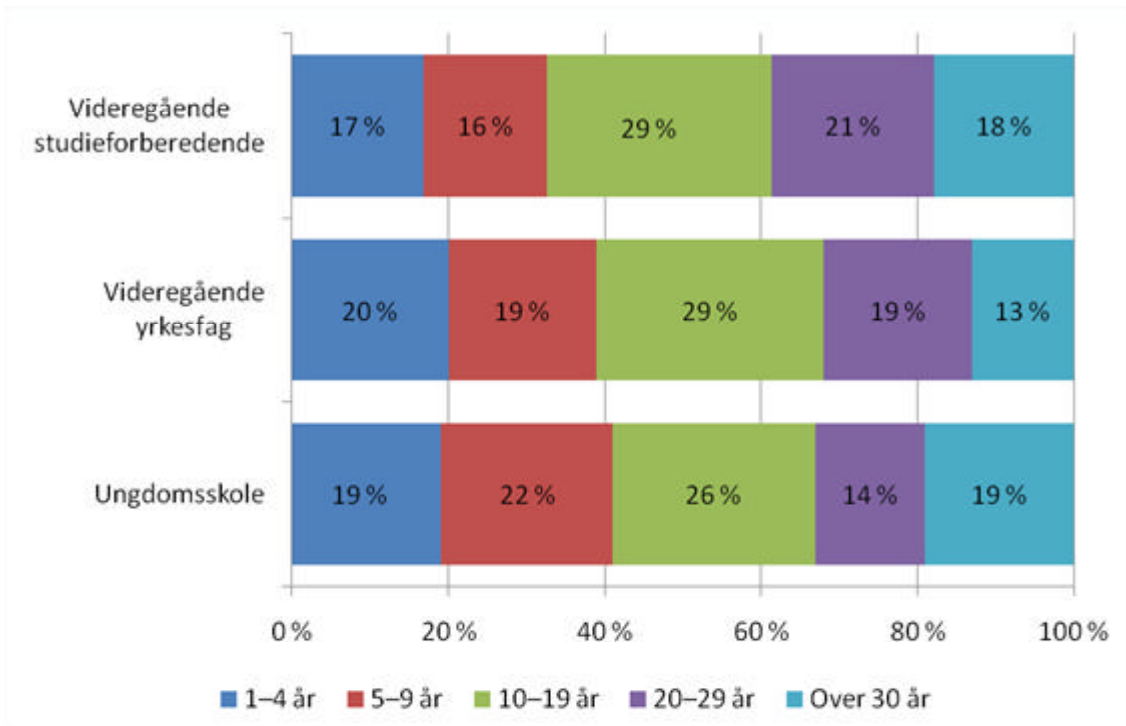
Figur 7.2 Utdanning i norsk fordelt etter skole nivå:

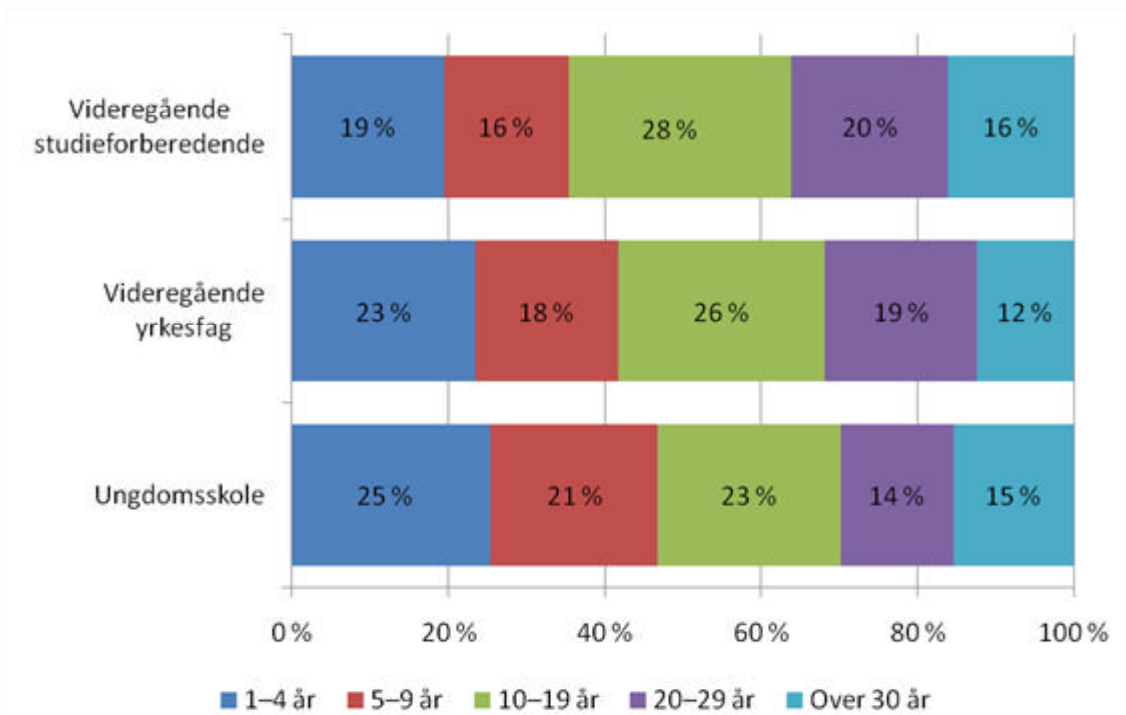
Som figurene 7.3 og 7.4 viser, er den relative forskjellen mellom erfaring som lærer og norsklærer liten mellom de ulike skoleslagene. Lærere i videregående studieforbereidende har noe lengre erfaring enn de andre. Særlig andelen som har mer enn 20 års erfaring som lærer eller norsklærer, er større. I videregående studieforbereidende er denne andelen 39/36 %, i yrkesfag 32/31 % og i ungdomsskolen 33/29 %. Forholdet er motsatt blant de som har mindre enn ti års erfaring. Dette mønsteret er tydeligst i ungdomsskolen.

Figur 7.3 Antall år som lærer fordelt på skole nivå:

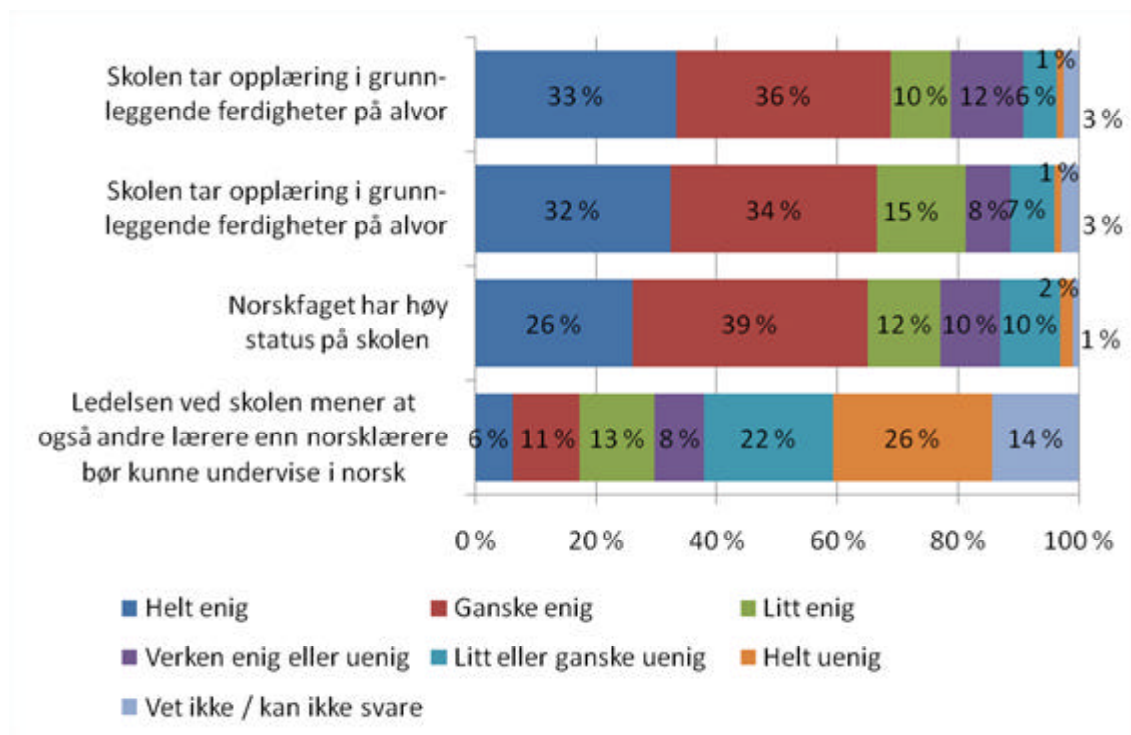

Figur 7.4 Antall år som norsklærer fordelt på skole nivå:

Norsklærerne ble også bedt om å ta stilling til en rekke påstander om hvilken status norskfaget har på skolene de jobber på, og resultatene er vist i figur 7.5. Figuren viser at de fleste norsklærere er helt eller ganske enige i at norsklærernes status på skolen er god, at norskfaget har høy status på skolen, og at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor. Norsklærere i ungdomsskolen er i større grad enige i disse påstandene enn norsklærere i videregående skoler.

Figur 7.5 Ta stilling til følgende påstander om skolen du jobber på:

Nær 7 av 10 er helt eller ganske enige i at norsklærernes status på skolen er god. Blant norsklærere i ungdomsskolen svarer 86 % at de er helt eller ganske enige i denne påstanden, mens henholdsvis 59 og 54 % av norsklærere i videregående studieforbereende og videregående yrkesfag svarer det samme.

Videre svarer 66 % at de er helt eller ganske enige i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor. Mens omtrent 8 av 10 norsklærere i ungdomsskolen oppgir at de er helt eller ganske enige i denne påstanden, svarer

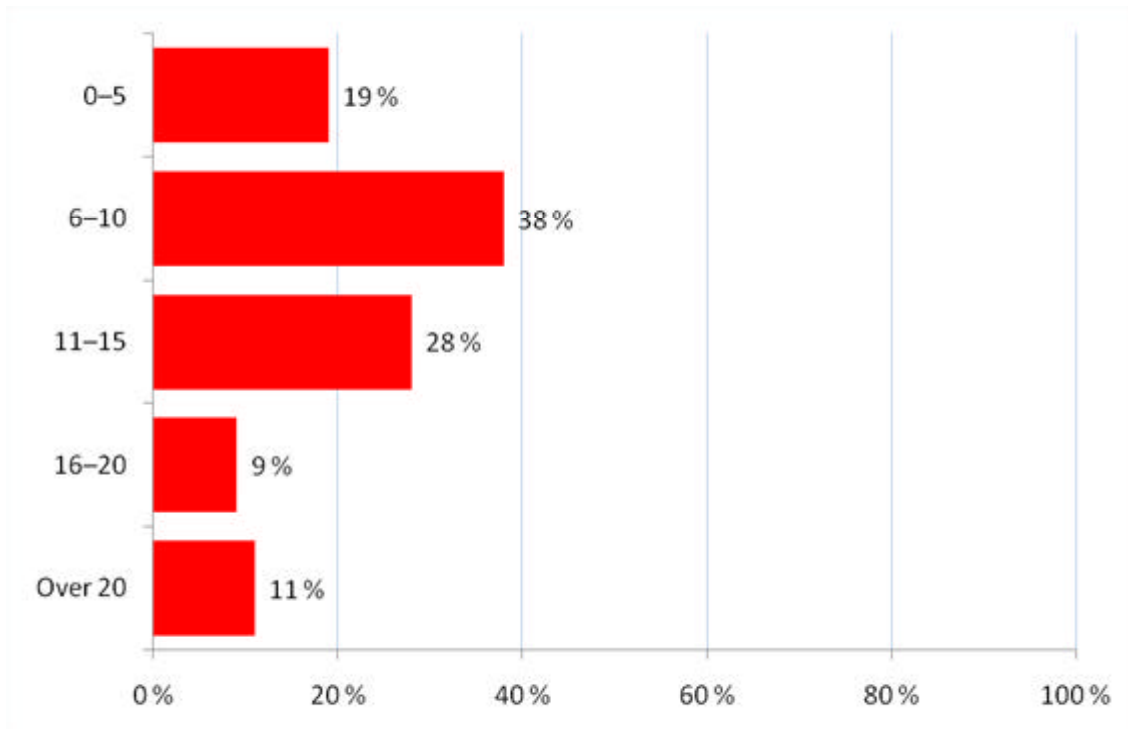
henholdsvis 47 % og 45 % i videregående studieforberevende og videregående yrkesfag det samme.

65 % svarer at de er helt eller ganske enige i at norskfaget har høy status på skolen.

Omtrent 4 av 10 er litt, ganske eller helt uenig i påstanden ”ledelsen på skolen mener at også andre lærere enn norsklærere bør kunne undervise i norsk”. Blant norsklærere på ungdomsskolenivå er 42 % enige i denne påstanden, mens denne andelen på videregående nivå er 15 %.

Undersøkelsen kartla også fagmiljøet i form av antall norsklærere på skolen og i hvilken grad lærerne opplever at de har et godt fagmiljø. Figur 7.6 viser svarfordelingen for spørsmålet om hvor mange norsklærere som jobber på samme skole. 66 % av respondentene oppgir at det er mellom 6 og 15 norsklærere som jobber på samme skole som en selv. 19 % svarer mellom 0 og 5, mens 20 % svarer at det er over 15 norsklærere som jobber på samme skole som en selv.

Figur 7.6 Hvor mange norsklærere jobber på samme skole som deg (deg selv inkludert)?

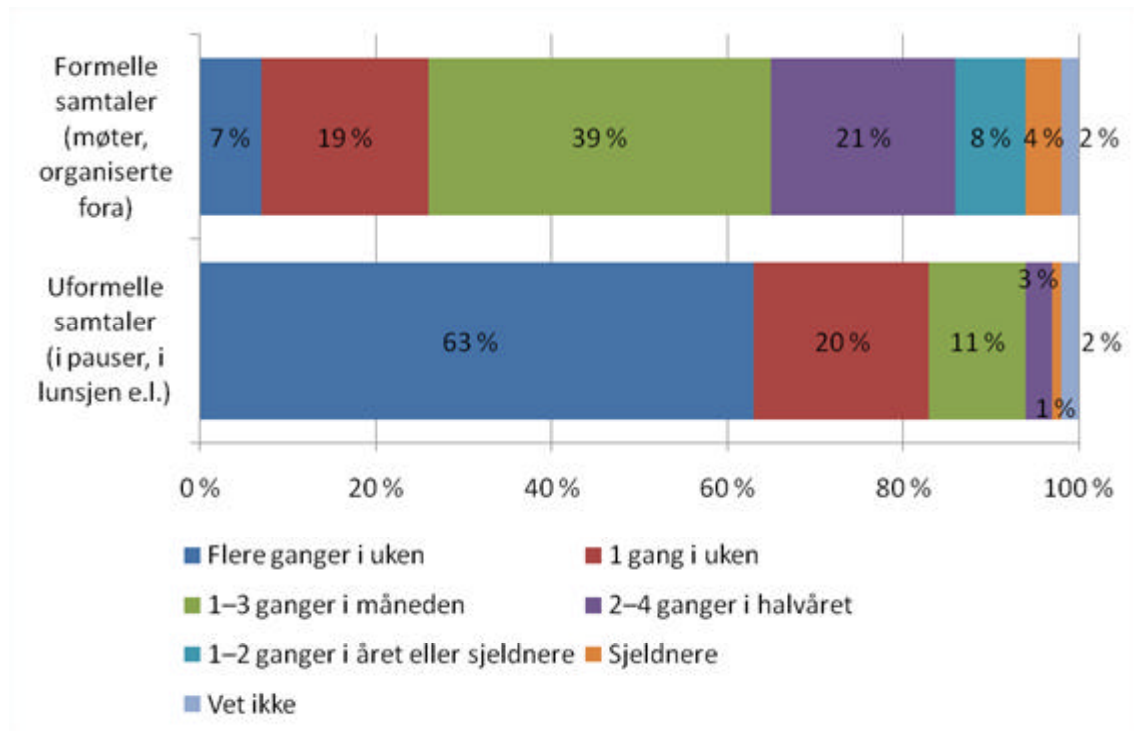

I svaralternativene for spørsmålet om hvor ofte lærerne deltar i norskfaglige diskusjoner eller samtaler med sine kollegaer, ble det skilt mellom formelle og uformelle samtaler. Resultatene er vist i figur 7.7.

26 % av lærerne deltar i norskfaglige diskusjoner i form av møter og andre organiserte fora en eller flere ganger i uken. Flertallet (63 %) av lærerne har uformelle samtaler om faget flere ganger i uken.

Blant undergrupper viser resultatene at lærere i videregående studieforbereende oftere har både formelle og uformelle samtaler enn gjennomsnittet. Svarmønsteret viser også at jo høyere utdanning norsklæreren har, desto større er sannsynligheten for at norsklæreren ofte har både formelle og uformelle samtaler.

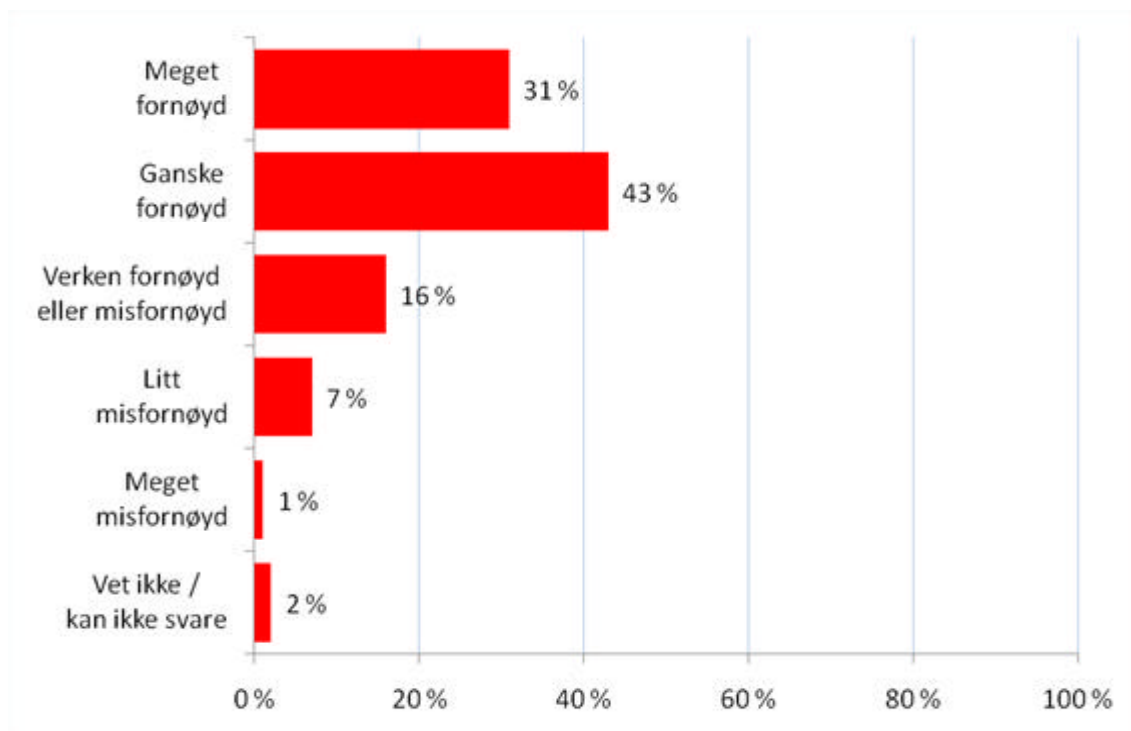
Figur 7.7 Omtrent hvor ofte deltar du i norskfaglige diskusjoner eller samtaler med dine kollegaer?

Figur 7.8 viser at flertallet (74 %) er meget eller ganske fornøyde med fagmiljøet blant norsklærere på skolen hvor de jobber. Bare 8 % er misfornøyde, mens 16 % svarer "verken fornøyd eller misfornøyd".

Figur 7.8 Hvor fornøyd er du med fagmiljøet blant norsklærere på skolen din?

Blant undergrupper er det en større andel norsklærere i videregående studieforbereidende enn gjennomsnittet som oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet. Omtrent 4 av 10 norsklærere i videregående studieforbereidende oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet blant norsklærerne på sin skole. Blant lærere med bokmål som hovedmål er det flere som oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet sammenlignet med lærere med nynorsk som hovedmål. 33 % av norsklærerne med bokmål som hovedmål er meget fornøyd med fagmiljøet, mens 21 % av norsklærerne med nynorsk som hovedmål svarer det samme. Resultatene viser også at de yngste norsklærerne er mer fornøyd med fagmiljøet enn gjennomsnittet. 44 % av norsklærerne i alderen 20–29 år oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet. Også blant norsklærere med høy universitetsutdanning er det flere enn gjennomsnittet som er meget fornøyd med fagmiljøet. 37 % av norsklærerne i denne gruppen oppgir at de er meget fornøyd med fagmiljøet.

8. Særpreg ved utvalgte undergrupper

I denne delen ser vi på resultater fra SuperDig-analyser som viser særpreg ved utvalgte undergrupper. SuperDig er en analyse hvor man definerer en undergruppe og observerer det relative avviket mellom utvalget totalt og undergruppen som analyseres for hver enkelt svarkategori. På denne måten kan man beskrive undergruppens særpreg sammenlignet med totalutvalget i undersøkelsen. I denne undersøkelsen har man valgt å se nærmere på følgende undergrupper:

1. Norsklærere med bokmål som hovedmål og høy opplevd kompetanse i nynorsk
2. Norsklærere med bokmål som hovedmål og lav opplevd kompetanse i nynorsk
3. Norsklærere med bokmål som hovedmål
4. Norsklærere med nynorsk som hovedmål
5. Norsklærere som har undervist i norsk i 5 år eller mindre
6. Norsklærere som har undervist i norsk i 20 år eller mer
7. Norsklærere i ungdomsskolen
8. Norsklærere i videregående studieforberevende

1. Særpreg ved undergruppen norsklærere med bokmål som hovedmål og høy opplevd kompetanse i nynorsk

Gruppen som opplever å ha høy kompetanse i nynorsk som sidemål har generelt høy utdanning og lang erfaring som norsklærer. De underviser i videregående studieforberevende og opplever også å ha høy kompetanse på andre områder innen norskfaget. Denne undergruppen er meget godt fornøyd med fagmiljøet og har ofte diskusjoner med kollegaer. De mener allikevel at arbeidsmengden er for stor og er helt enige i at norskfaget er for omfattende og at det burde vært flere timer undervisning. De mener sidemålsundervisningen er meget viktig og at alle bør kunne lese og skrive nynorsk, at det bør undervises på alle årstrinn og at nynorsk bør være trekkfag til eksamen. De trives godt og opplever at norsklærere og norskfaget har høy status på skolen (i signifikant høyere grad enn norsklærere i videregående studieforberevende generelt). Kunnskap om språk- og litteraturhistorie og forståelse / tolkning av tekster

vrderes som meget viktig av signifikant flere i målgruppen, sammenliknet med totalutvalget. Tabell 8.1. viser en del særtrekk ved denne undergruppen.

Tabell 8.1. Undergruppen norsklærere med bokmål som hovedmål og høy opplevd kompetanse i nynorsk

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	474	1594
Opplevelse av i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i skriftlige tekster	80 %	55 %
Opplevelse av i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i språk og kultur	67 %	44 %
Opplevelse av i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i muntlige tekster	53 %	38 %
Opplevelse av i meget stor grad å ha tilstrekkelig kompetanse i naboSpråk	53 %	37 %
Undervisning i videregående studieforbereende	75 %	60 %
Universitetsutdanning på masternivå er høyeste fullførte utdanning i norsk	40 %	27 %
Universitetsutdanning på masternivå er høyeste fullførte utdanning	58 %	43 %
Sidemålsundervisningen på de årstrinnene som de underviser i, vurderes som meget eller ganske viktig	63 %	46 %

2. SærpreG ved undergruppen norsklærere med bokmål som hovedmål og lav opplevd kompetanse i nynorsk

Undergruppen som opplever å ha lav kompetanse i nynorsk som sidemål, har generelt lav utdanning og kort erfaring som norsklærer. De underviser i ungdomsskolen eller videregående yrkesfag og opplever også å ha lavere kompetanse på andre områder innen norskfaget enn gjennomsnittet. Denne gruppen mener at arbeidsmengden er litt for stor eller passelig, og at antall timer til norskundervisning er passelig. De mener sidemålsundervisningen er lite eller ikke viktig. En del særskilte funn er listet opp i tabell 8.2.

Tabell 8.2. norsklærere med bokmål som hovedmål og lav opplevd kompetanse i nynorsk

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	288	1594
Mener det er nok at ungdomsskoleelever kan lese nynorsk	73 %	46 %
Uenige i læreplanens likestilling mellom nynorsk og bokmål i norskfaget	76 %	49 %
Mener at sidemålsundervisningen på årstrinnene de underviser på ikke er viktig	38 %	18 %
Mener at det ikke bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn i ungdomsskolen og videregående skole	68 %	43 %
Mener at sidemålsundervisningen er mindre eller ikke viktig	71 %	39 %
Har inntil 1 års utdanning i norsk	39 %	25 %
Høyeste fullførte utdanning er lærerhøyskolen	30 %	17 %
Mener at det holder at minoritetsspråklige kan lese og skrive hovedmål	81 %	67 %
Opplever at de ikke har tilstrekkelig kompetanse innen nabospråk	14 %	6 %

3. Særpreget ved undergruppen norsklærere med bokmål som hovedmål

Denne undergruppen besto av i alt 1310 intervju. Undergruppens særpreget er her definert ut fra skoletype, utdanning og landsdel.

Skoletype

- Lærere i ungdomsskolen har generelt kortere erfaring med norskundervisning. De er også mer positive til læreplanen i norsk enn dem som underviser i videregående skole, og trives bedre som norsklærere og sammen med elevene enn lærere i videregående, selv om de oppfatter elevene som mindre motiverte.
- Lærere i ungdomsskolen opplever i større grad enn lærere i videregående at norsklærere og norskfaget har høy status på skolen, og at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor.
- Lærere i ungdomsskolen opplever at antall timer til norskundervisning og arbeidsmengden i faget er mer passelig enn lærere i videregående skole, som i større grad mener det er for få timer og for stor arbeidsmengde.

- Lærere i videregående studieforberedende er i større grad enn andre enige i at det bør være færre undervisningstimer, at norskfaget er for omfattende, og at vurderingsarbeidet tar for mye tid.
- Lærere i ungdomsskolen er i større grad enige i at nasjonale prøver virker motiverende.
- Lærere i ungdomsskolen opplever at de har litt lavere kompetanse på de fleste områder innen norskfaget enn lærere i videregående. De mener også at de fleste fagområdene bortsett fra muntlige ferdigheter er noe mindre viktige, dette gjelder også for nynorsk.
- Lærere i ungdomsskolen har sjeldnere faglige diskusjoner og er i mindre grad fornøyde med fagmiljøet, og har også lavere utdanning.
- De som har lærerhøyskolen, er mer positive til læreplanen i norsk enn dem med universitetsutdanning.

Utdanning

- De som har lengst utdanning i norskfaget, trives bedre med å undervise i norsk enn dem som har ingen eller mindre enn 1 års utdanning i norskfaget.
- De som har lengst utdanning, mener også i høyest grad at det burde være flere timer til norskundervisning, at faget er for omfattende, at norsklærere burde ha færre undervisningstimer, og at vurderingsarbeidet tar for mye tid.
- De med lengst utdanning opplever naturlig nok at de har høyere kompetanse i de fleste fagområdene og vurderer forståelse/tolkning av tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie som viktigere enn dem med kortere utdanning.
- Utdanning påvirker også i hvilken grad man oppfatter at nynorsk er en viktig del av undervisningen, at alle bør kunne lese og skrive nynorsk, at det bør undervises på alle klassetrinn, og at det bør være trekkfag til eksamen.
- De med lengst utdanning har også oftere faglige diskusjoner og er mest fornøyde med fagmiljøet.

Landsdel

- Lærere i Møre og Romsdal/Trøndelag mener i større grad enn gjennomsnittet at norskfaget er viktig for norsk identitet.
- Lærere på Vestlandet oppfatter sidemålet som viktigere enn gjennomsnittet gjør.

- Lærere i Nord-Norge oppfatter arbeidsmengden som noe mindre enn gjennomsnittet gjør.
- Lærere på Østlandet oppfatter arbeidsmengden, hvor omfattende faget er, og antall timer som litt større enn gjennomsnittet.
- Lærere i Nord-Norge er i større grad enige i at nye undervisningsmetoder er motiverende.
- Lærere i Oslo vurderer forståelse/tolkning av tekster og kunnskap om språk- og litteraturhistorie som viktigere enn gjennomsnittet.
- Lærere på Vestlandet og i Møre og Romsdal/Trøndelag er i større grad enn gjennomsnittet enige i læreplanens sidestilling av nynorsk og bokmål. De er også i større grad enige i at det bør undervises i begge målformer på alle årstrinn, og at alle bør kunne lese og skrive begge deler.
- Lærere i Nord-Norge er i større grad uenige i at nynorsk bør være trekkfag til eksamen.
- Lærere i Oslo har oftere faglige diskusjoner og er mer fornøyde med fagmiljøet. De har også høyere utdanning enn gjennomsnittet, også i norsk.

4. Særpreg ved undergruppen norsklærere med nynorsk som hovedmål

Undergruppen er generelt mer positiv til likestilling mellom målformene enn totalutvalget. Vi ser også at en høyere andel enn totalen er enig i at alle elever fra og med ungdomsskolen bør kunne lese og skrive sidemål, og at undervisningen bør skje på alle årstrinn i ungdomsskolen og den videregående skolen. Se tabell 8.3.

Tabell 8.3. norsklærere med nynorsk som hovedmål

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	284	1594
Enige i lærerplanens likestilling av nynorsk og bokmål i norskfaget	83 %	45 %
Enige i at ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både bokmål og nynorsk	86 %	49 %
Mener at sidemålsundervisningen er meget viktig	41 %	18 %
Mener at det bør undervises i bokmål og nynorsk på alle årstrinn i ungdomsskolen og videregående skole	78 %	49 %

5. Særpreget ved undergruppen norsklærere som har undervist i norsk i 5 år eller mindre

Denne undergruppen er i større grad usikker på spørsmål om undervisning og læreplan enn totalutvalget. Det er også flere i denne målgruppen som er enige i at nye undervisningsmetoder virker motiverende for måten å undervise på i norskfaget.

Tabell 8.4. oppsummerer noen særskilte funn.

Tabell 8.4. Norsklærere som har undervist i norsk i 5 år eller mindre

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	426	1594
Vet ikke om innføring av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført endringer i måten de underviser i norskfaget på	39 %	13 %
Helt enige i at norskfaget har endret seg lite siden de begynte å undervise i det	32 %	11 %
Vet ikke / kan ikke svare på om nye læreplaner har hatt liten innvirkning på undervisningen i norskfaget	15 %	5 %
Helt enige i at nye undervisningsmetoder virker motiverende for måten å undervise på i norskfaget	26 %	19 %

6. Særpreget ved undergruppen norsklærere som har undervist i norsk i 20 år eller mer

I denne undergruppen er det naturlig nok flere enn i totalutvalget som synes norskfaget har endret seg siden de begynte å undervise. Flere mener også at både norskfaget og flere av emnene i faget er meget viktige, og at norskfaget er for omfattende og har for mange emner. Gruppen har også noe høyere opplevd kompetanse innen "skriftlige tekster" og "språk og kultur". Sammenlignet med totalen er gruppen i noe større grad enig i at innføringen av grunnleggende ferdigheter har medført store endringer i undervisning. 8 % flere enn i totalen oppgir at de i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen "skriftlige tekster" og "språk og kultur". Se tabell 8.5.

Tabell 8.5. Norsklærere med bokmål som har undervist i norsk i 20 år eller mer

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	545	1594
Helt eller ganske uenige i påstanden "Norskfaget har endret seg lite etter at jeg begynte å undervise i det"	60 %	40 %
Mener norskfaget er meget viktig i forhold til andre undervisningsfag	86 %	79 %
Svarer ja på spørsmålet om "Ungdomsskoleelever flest bør kunne lese og skrive både nynorsk og bokmål"	59 %	49 %
Enige i læreplanens likestilling av nynorsk og hovedmål i norskfaget	49 %	40 %
Innføringen av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen har medført meget store endringer i måten de underviser på	26 %	19 %
Helt enige i at norskfaget er for omfattende og har for mange emner	45 %	38 %

7. Særpreget ved undergruppen norsklærere i ungdomsskolen

Norsklærere i ungdomsskolen har en større andel med utdanning fra lærerhøgskolen enn totalutvalget. Undergruppen er i større grad enig i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor, og i at ledelsen på skolen mener at også andre lærere enn norsklærere bør undervise i norsk. Gruppen har sjeldnere formelle faglige diskusjoner enn totalutvalget og synes i større grad at antall timer norsktimer er ok som det er. Det er også flere i denne gruppen som vurderer læreplanen som ganske god enn totalt. Ungdomsskolelærere har sjeldnere formelle faglige diskusjoner enn gjennomsnittet. Tabell 8.6 viser noen funn.

Tabell 8.6. Norsklærere i ungdomsskolen

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	463	1594
Har tatt lærerhøyskolen	49 %	17 %
Helt enige i at skolen tar opplæring i grunnleggende ferdigheter på alvor	44 %	25 %
Helt enige i påstanden "ledelsen på skolen mener at også andre lærere enn norsklærere bør kunne undervise i norsk"	16 %	8 %
Synes at antall timer til norskundervisning er ok som det er	69 %	54 %
Vurderer læreplanen som ganske god	65 %	53 %

8. Særpreg ved undergruppen norsklærere i videregående studieforbereende skole

Tabell 8.7. Norsklærere i videregående studieforbereende skole

	Undergruppe	Totalutvalg
Antall intervjuer	963	1594
Har universitetsutdanning på master-/hovedfagsnivå	62 %	43 %
Synes den generelle arbeidsmengden er altfor stor	73 %	59 %
Helt uenige i at ledelsen på skolen mener at andre lærere enn norsklærere bør kunne undervise i norsk	50 %	36 %
Helt enige i at vurderingsarbeidet tar for mye tid	75 %	65 %
Rekker aldri å gjennomføre sine arbeidsoppgaver som norsklærer innenfor avsatt tid	37 %	29 %
Helt enige i at norskfaget er for omfattende og har for mange emner	45 %	38 %

I denne undergruppen finner vi en større andel enn i totalutvalget som har universitetsutdanning på master-/hovedfagsnivå. Det er også flere som synes at den generelle arbeidsmengden er for stor, at vurderingsarbeidet tar for mye tid, og som oppgir at de aldri rekker å gjennomføre arbeidsoppgavene som norsklærer innenfor avsatt tid. Gruppen er i større grad uenig i påstanden "ledelsen på skolen mener at også andre lærere bør kunne undervise i norsk" og skiller seg ut fra totalutvalget både med hensyn til opplevd kompetanse og fagmiljø. Flere opplever at de i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen de fire hovedområdene i norsk, og flere oppgir at de

ofte har både uformelle og formelle norskfaglige diskusjoner. Flere av dem opplever at de i meget stor grad har tilstrekkelig kompetanse innen de fire hovedområdene i norsk, enn det som totalutvalget har. Flere oppgir også at de flere ganger i uken har uformelle og formelle norskfaglige diskusjoner enn det som totalutvalget gjør. Se for øvrig tabell 8.7.